

TUBS I TUBES

Dossier pedagògic

*Propostes per a educació infantil i
Primer cicle de primària*

Pedagogues: Laura Ballber
Jordina Oriols
Il·lustracions: Anna Clariana

Índex

Concert

Presentació

Indicacions generals “L’escola va a L’Auditori”
Presentació del concert i el seu repertori

3
4

Participació

Abans del concert
Durant el concert

6
7

Fitxa tècnica

Repertori i fitxa tècnica

8

Professorat

Propostes didàctiques

Currículum
Propostes didàctiques

11
15

Per saber-ne més

Una mica de...

59

Què vol dir escoltar

Què vol dir escoltar

65

Materials

Materials editats del concert

Programa de mà
Material audiovisual

67
68

Enllaços

Enllaços relacionats

69

A més a més

Altres materials

71

Presentació

Indicacions generals: “L’escola va a L’Auditori”

L’Auditori, amb el Cicle de Concerts “L’escola va a l’Auditori”, aproxima la música, en els seus diferents estils i gèneres, a la vegada que facilita l’observació en directe dels instruments musicals i de la seva interpretació.

Portar els nens i les nenes als concerts és educar-los a través de l’art, obrir-los nous horitzons perquè puguin ser conscients dels seus sentiments i pensaments.

Els concerts que proposem són concerts on només hi ha música, amb intèrprets amb un alt nivell d’interpretació i comunicació, i on, segons l’edat de l’alumnat, es juga amb petits elements escènics coordinats per un professional de la direcció escènica.

Presentació

Presentació del concert i el seu repertori

Tubs i tubes és una proposta musical formada per diversos elements, que són:

- un concert escolar i familiar
- la publicació d'un CD-llibre, aquest any pensat com a llibre joc, on hi ha les músiques del concert i il·lustracions estretament relacionades amb cadascuna de les obres del CD. A la primera pàgina d'aquest CD-llibre, hi ha un tub per construir, que també pot passar a ser una part important de *Tubs i tubes*
- un dossier pedagògic
- un programa de mà, que es repartirà el dia del concert
- formació per al professorat i per a les famílies

La proposta està pensada per a nens i nenes d'edats diverses.

Hi ha 3 conceptes que donen sentit i unitat a aquest CD-llibre:

- les tubes
- els tubs
- les danses

Els dos primers conceptes citats anteriorment (Tubs i tubes, tal com s'anomena tot el projecte) fan referència als instruments del concert. Totes les obres del CD i del concert estan interpretades sempre per tubes o bé per instruments construïts a base de tubs. Tots aquests instruments han estat dissenyats i construïts especialment per al projecte *Tubs i tubes*, i això els fa únics. Aquests instruments són la lira de tubs, les harmòniques d'ampolles, la tuba de regadiu, les crestes d'acords, el tubòfon i el contratubòfon. Com a instruments tubulars també hi ha el tub giratori i el didjeridú.

El tercer concepte són les danses. Les majoria de les obres seleccionades per a aquest concert són danses. S'ha tingut en compte que hi hagi varietat de danses quant a la seva procedència geogràfica, que siguin de diferents èpoques i compositors, i que n'hi hagi de populars i de saló, entre d'altres.

Les obres interpretades podem classificar-les en 3 grans blocs:

- obres d'autor: Bach, Mozart, Schubert, Schumann, Satie, Txaikovski, Dvorák, Janáček i Albéniz
- danses tradicionals catalanes
- obres d'Albert Guinovart, compostes específicament per a *Tubs i tubes*.

Entre totes aquestes peces, hi ha 2 cançons infantils: *Marieta Cistellera* i *Volta cap aquí*.

No totes les obres del CD seran interpretades en el concert. Les que podreu veure i escoltar en directe són les següents:

1. **Despertar**
2. **Moment musical núm. 3** - F. Schubert (*)
3. **Gavota** (de la *Suite francesa núm. 5*, BWV 816) - J. S. Bach (*)
4. **Malagueña** - I. Albéniz (*)
5. **Marieta Cistellera**. Tradicional catalana (*)
6. **Gnossienne núm. 1** - E. Satie (*)
7. **Humoresca núm. 7** - A. Dvorák (*)
8. **Vintage** - A. Guinovart
9. **Tango** - I. Albéniz (*)
10. **Ball de cascavells de Cardona** - Tradicional catalana (*)
11. **Alice Springs** - A. Guinovart
12. **Vals de Nathalie** - P.Í. Txaikovski (*)
13. **Dansa dels follets** - A. Guinovart
14. **Volta cap aquí** - Tradicional catalana (*)
15. **Marxa turca** (de la *Sonata per a piano*, KV 331) - W. A. Mozart (*)
16. **L'àngel de la son** - A. Guinovart

Tubs i tubes és un projecte on l'elecció de les músiques i els seus arranjaments, les il·lustracions i les idees pedagògiques que proposem en aquest dossier van de la mà per crear un espai atractiu d'escolta, de descoberta de grans i petits de les sonoritats i possibilitats de les tubes i els instruments de tubs creats per a l'ocasió, de joc compartit, de dansa, d'observació de les il·lustracions i relació de les imatges amb la música... i de tot allò que la música fa sorgir amb l'objectiu de gaudir de la música i compartir totes les vivències que pot proporcionar.

Amb el projecte *Tubs i tubes* pretenem:

- proporcionar als infants moments per escoltar música de qualitat durant una llarga estona.
- crear espais compartits entre grans i petits on la música en sigui el vincle d'unió.
- donar eines i materials que es complementen per aconseguir l'escolta i aprenentatge de la música.
- acompanyar els nens i les nenes en el seu aprenentatge de la música i els elements que s'hi relacionen a través de l'observació, l'escolta, l'experimentació, la participació i la vivència.

En aquest dossier s'expliquen detingudament els elements fonamentals per entendre el CD-llibre i poder-hi jugar, ja que s'ha concebut més aviat com a llibre-joc. També s'expliquen propostes didàctiques en relació amb cadascuna de les obres interpretades.

Participació

Abans del concert

A continuació, us proposem algunes pautes perquè els infants puguin mantenir durant el concert l'interès i l'atenció, i així poder-ne gaudir més.

És important crear lligams amb la música, escoltar-la moltes vegades, deixar que s'endinsi en el cor dels infants. En el dossier, a l'apartat de propostes didàctiques, us donem algunes eines pedagògiques per treballar amb els infants les músiques que després escoltaran en directe.

Perquè els infants puguin escoltar i observar cal que hi posin atenció. Abans d'anar al concert, és important haver treballat aquesta actitud d'escolta atenta, de tranquil·litat i de respecte envers un mateix i els altres, músics i públic.

En el concert, hi haurà peces participatives on l'alumnat, un cop treballades a l'aula, serà part activa de l'espectacle. És molt convenient que quan assistiu al concert els nens i les nenes coneguin aquestes peces i puguin interpretar-les amb els músics.

Durant el concert, els músics interpretaran tres cançons amb els instruments i convidaran el públic a participar-hi cantant. Aquestes cançons són:

- *L'àngel de la son*
- *Volta cap aquí*
- *Marieta Cistellera*

A la cançó *Volta cap aquí* farem un acompanyament tot picant de mans.

Participació

Durant el concert

Cada vegada que assistim a un concert amb els nostres alumnes, és necessari recordar-los les actituds que esperem d'ells durant el concert, i per això es recomana que els nens i les nenes sàpiguen que assistiran a un concert de música on s'escolta, no es parla.

Els professionals que actuen, la resta de públic i l'espai que ens acull es mereixen el nostre respecte i no hi poden haver interrupcions de cap tipus, ja que els músics estan treballant i necessiten concentrar-se.

Cal recordar-los també que visitaran un espai únic com és L'Auditori de Barcelona amb més de 40.000 m2 construïts, que actualment s'utilitzen per acollir concerts i espectacles de tot tipus. També seria bo recordar-los que a les diferents sales de L'Auditori està prohibit menjar i beure, així com abandonar la sala a mitja actuació. Per tant, els alumnes hauran d'utilitzar els espais reservats per a aquestes necessitats abans o després del concert.

Durant el concert el professorat ha de fer-se responsable del grup i prendre les mesures adequades en cada situació a fi de garantir l'audició al conjunt del públic. Seria bo que, abans d'entrar a la sala, es convidés els alumnes a estar tranquils i, un cop dins la sala, es vetllés pel seu comportament durant el concert. També seria bo recordar que no s'ha d'acompanyar la música picant de mans, aplaudint o xiulant si no és que es demana des de l'escenari (peces participatives).

Un concert sense unes actituds correctes no és educatiu, i nosaltres som un servei educatiu. Per això, ens reservem el dret, si cal i d'acord amb el professor de cada grup, de demanar a alguna persona o centre que abandoni la sala de concerts si la seva actitud en distorsiona la bona marxa o dificulta l'aprofitament de l'espectacle a la resta de companys.

Fitxa tècnica

Repertori i fitxa tècnica

En el concert *Tubs i tubes* no s'interpreta en la seva totalitat el repertori que hi ha en el CD-llibre. També veureu que l'ordre del concert no és el mateix que l'ordre de les peces que hi ha en el CD.

El repertori del concert serà el que posem a continuació:

1. **Despertar**
2. **Moment musical núm. 3** - F. Schubert (*)
3. **Gavota** (de la *Suite francesa núm. 5*, BWV 816) - J. S. Bach (*)
4. **Malagueña** - I. Albéniz (*)
5. **Marieta cistellera**. Tradicional catalana (*)
6. **Gnossienne núm. 1** - E. Satie (*)
7. **Humoresca núm. 7** - A. Dvorák (*)
8. **Vintage** - A. Guinovart
9. **Tango** - I. Albéniz (*)
10. **Ball de cascavells de Cardona** - Tradicional catalana (*)
11. **Alice Springs** - A. Guinovart
12. **Vals de Nathalie** - P.Í. Txaikovski (*)
13. **Dansa dels follets** - A. Guinovart
14. **Volta cap aquí** - Tradicional catalana (*)
15. **Marxa turca** (de la *Sonata per a piano*, KV 331) - W. A. Mozart (*)
16. **L'àngel de la son** - A. Guinovart

(*) Arranjaments d'Albert Guinovart

Intèrprets:

Joan B. Domènech, tuba baixa i contrabaixa, tubes connectades, tub giratori, harmònica d'ampolles, tuba de regadiu, cascavells i nous

Víctor Ferragut, bombardí, contratubòfon, nous, harmònica d'ampolles, cascavells i veu

Maria Puertas, tuba baixa i contrabaixa, cresta d'acords, lira de tubs, tubòfon, cascavells, didjeridú i veu

Raquel Tomás, directora d'escena

Paula Bosch, disseny escenografia i vestuari

Xavi Gallego i **Joan B. Domènech**, disseny i construcció d'instruments

Atenció: El dossier pedagògic de Tubs i tubes està basat en l'ordre del Cd-llibre Tubs i tubes (Excepte el quadre que posem a continuació que té l'ordre del concert)

Núm	Peça	Dura- da	Autor	Instruments	Explicació
1	Despertar	1'47"	A. Guinovart	3 tubes connectades	És la primera obra del CD. Tres tubes connectades es comencen a despertar i creen una atmosfera plàcida i molt agradable.
2	Moment musical núm. 3	1'44"	F. Schubert	Bombardí 2 tubes	Les dues tubes i el bombardí interpreten aquesta peça de Schubert amb un caràcter divertit i juganer.
3	Gavota	1'08"	J. S. Bach	Bombardí 2 tubes	La gavota és una dansa antiga de velocitat moderada, d'ambient elegant i senyorial, que convida a ballar tot seguint el seu aire.
4	Malagueña	3'25"	I. Albéniz	Bombardí 2 tubes	És una música amb un aire molt flamenc. Està formada per tres parts ben diferenciades: la primera i la tercera tenen una sonoritat similar, molt rítmica. La segona part és més pausada.
5	Marieta Cistellera		Tradicional catalana	A determinar	
6	Gnossienne	1'49"	E. Satie	Bombardí 2 tubes 3 sordines	És una música tranquil·la i melancòlica. <i>En el concert es transformarà</i>
7	Humoresca núm. 7	2'44"	A. Dvorák	Bombardí 2 tubes	Es tracta d'una peça amb un ambient alegre i desenfadat. <i>En el concert es transformarà</i>
8	Vintage	1'55"	A. Guinovart	Bombardí 2 tubes 2 crestes d'acords	És una peça que té tres veus ben diferenciades, que comencen de forma esglaonada. La seva sonoritat recorda els temes dels grups dels anys 60.
9	Tango	2'58"	I. Albéniz	Bombardí 2 tubes	Aquesta peça té un aire clar d'havanera que ens porta cap a un moviment de balanceig. Crea una atmosfera molt tranquil·la i agradable. <i>En el concert es transformarà</i>
10	Ball de cascavells	1'31"	Tradicional	Bombardí 2 tubes Cascavells	Dansa tradicional catalana que prové de Cardona. Es balla amb una cinta de picarols als turmells.

Núm	Peça	Dura- da	Autor	Instruments	Explicació
11	Alice Springs	1'38"	A. Guinovart	Didjeridú Bombardí Tuba Sonall d'anous Tub giratori	El títol d'aquesta peça fa referència a la ciutat central d'Austràlia, on hi ha més aborígens. Els aborígens australians toquen el didjeridú, un dels instruments que més sobresurt en aquesta peça. Es crea un ambient misteriós.
12	Vals de Nathalie	1'19"	P.Í. Txaikovski	Bombardí 2 tubes	Es tracta d'una peça molt agradable que convida a ballar. Podem fer-ho en parelles, tal com es fa en el vals. <i>En el concert es transformarà</i>
13	Dansa dels follets	1'35"	A. Guinovart	Bombardí 2 tubes 2 crestes d'acords	Composta per Albert Guinovart, la rapidesa de les seves notes ens porta cap a un moviment àgil i ràpid.
14	Volta cap aquí	0'41"	Tradicional catalana	Tuba de regadiu Tubòfon Contratubòfon	Cançó i dansa tradicional catalana. La tuba de regadiu és l'encarregat de fer la melodia. <i>En el concert es transformarà</i>
15	Marxa turca	1'47"	W. A. Mozart	Bombardí 2 tubes	És una coneguda obra de W.A. Mozart que ens porta cap al moviment.
16	L'àngel de la son	1'15"	A. Guinovart	Veu Lira de tubs 2 harmòniques d'ampolles	És una cançó de bressol que crea un ambient tranquil i relaxat, l'única del CD que té veu cantada.

Les peces que tenen aquesta indicació *En el concert es transformarà* vol dir que en el concert es podrà escoltar una versió lleugerament diferent de la que teniu en el CD-llibre. En la majoria de casos, es podrà escoltar la versió clàssica i seguidament se n'escoltarà una amb un arranjament més modern: jazz,...

Propostes didàctiques

Currículum 1r cicle d'educació infantil

D'acord amb el decret 101/2010, de 3 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments del primer cicle de l'educació infantil, exposem a continuació aquells aspectes del currículum del primer cicle de l'educació infantil que es desenvolupen en la preparació, assistència i treball posterior del concert *Tubs i tubes*.

1. CAPACITATS

Les capacitats són les fites a assolir en acabar una etapa educativa, en aquest cas, el primer cicle d'educació infantil. En aquesta etapa, s'ha de promoure el desenvolupament, les capacitats i la seva interrelació, que ha de permetre als nens i les nenes créixer integralment com a persones en el món actual, amb uns aprenentatges continuats i progressius.

El concert *Tubs i tubes* afavoreix sobretot el desenvolupament de les capacitats que citem a continuació:

- Progressar en el coneixement i domini del seu cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seves possibilitats.
- Progressar en la comunicació i l'expressió ajustades als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà de diversos llenguatges.
- Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que els portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.

El desenvolupament de capacitats és el resultat d'allò que l'infant aprèn, i per aprendre i construir coneixements l'infant ha d'actuar i participar en situacions i activitats que tinguin sentit per a ell.

2. OBJECTIUS

Els objectius de cicle a llar d'infants expressen les capacitats que els infants han d'haver desenvolupat en acabar aquest període. La preparació, assistència i treball posterior de *Tubs i tubes* poden contribuir al fet que l'infant sigui capaç de:

- Identificar-se com a persona, assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu, i esforçar-se per manifestar i expressar les pròpies emocions i sentiments.
- Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciant progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.
- Comprendre el llenguatge adult i dels altres infants, comunicar-se i expressar-se a través de moviment, el gest, el joc i la paraula, amb una progressiva millora del llenguatge oral.
- Dominar progressivament el cos i l'adquisició de noves habilitats motrius, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús d'objectes i l'orientació en l'espai quotidià.

- Iniciar-se en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, matemàtic, musical i plàstic.

3. ÀREES

Per facilitar a les persones educadores la identificació dels continguts i de les activitats que els infants han de dur a terme per assolir els objectius, els continguts necessaris s'agrupen en tres àmbits d'experiència i desenvolupament:

- Descoberta d'un mateix i dels altres
- Descoberta de l'entorn
- Comunicació i llenguatges

Si prioritzem els continguts que es treballen en el concert *Tubs i tubes*, podem dir que formen part bàsicament de dos d'aquests blocs, com són:

Descoberta d'un mateix

- Domini progressiu de les possibilitats expressives, perceptives i motores del propi cos i utilització dels recursos personals de què disposa en la vida quotidiana.
- Progrés en el domini de la coordinació i el control dinàmic del cos, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i en l'orientació en l'espai quotidià.
- Manifestació i expressió de les pròpies emocions i sentiments, utilitzant el llenguatge com a mitjà d'expressió i comunicació.
- Iniciativa per dur a terme activitats i jocs, resolent les dificultats que es puguin presentar mitjançant la pròpia actuació o demanant als altres l'ajuda necessària i acceptant petites frustracions.
- Disposició per establir relacions afectives positives amb les persones adultes i els infants amb qui comparteix situacions i activitats quotidianament.

Comunicació i llenguatges

- Iniciació en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, musical i plàstic.
- Comprensió de les intencions i dels missatges que li adrecen les persones adultes i altres infants, identificant i emprant els diferents senyals comunicatius (gest, entonació) i valorant el llenguatge oral com a mitjà de relació amb les altres persones.
- Iniciació en l'ús de diferents formes de comunicació, esforçant-se per fer-se entendre i escoltant els altres.
- Reconeixement, retenció i memorització de cançons, dites senzilles, cantarelles i jocs de falda, i participació de manera activa, seguint la tonada, reproduint el gest, etc.
- Reconeixement i participació activa en danses senzilles amb una progressiva coordinació general del cos i sentit del ritme.

Propostes didàctiques

Currículum cicle inicial primària

Els objectius i continguts de cadascuna de les àrees curriculars han de tenir en compte el desenvolupament integral de totes les competències bàsiques: competències comunicatives, metodològiques i personals, i competències específiques, centrades a conèixer i habitar el món. Per tant, en l'àmbit de l'educació artística, on s'emmarcaria el treball que podeu realitzar a l'entorn del concert *Tubs i tubes*, els objectius i continguts serien els següents:

1. OBJECTIUS:

- Experimentar i indagar en les possibilitats expressives del so, de la imatge i del moviment, i apreciar que l'art és una manera de donar forma a les experiències, a les idees i a les emocions.
- Comprendre que les manifestacions artístiques i culturals estan fetes per homes i dones i per a la gent, i representen les seves experiències.
- Participar, generar i afavorir l'intercanvi d'opinions, experiències, idees i valoracions, i incorporar en el procés creatiu propi i dels altres aspectes de la pròpia experiència o inquietud.
- Valorar i gaudir de la interacció en el grup i el cooperativisme, tot participant conjuntament en la planificació de les activitats i de la producció per crear un sentit de comunitat, desenvolupant una relació de confiança en la dinàmica de les activitats i compartint amb els companys i les companyes idees, valoracions i projectes.
- Gaudir de l'aproximació a les manifestacions artístiques i desenvolupar una posició crítica i un posicionament pluralista en l'aproximació als artistes, als autors/es i a les manifestacions artístiques i culturals.
- Conèixer les intervencions artístiques urbanes, els museus, els teatres, els auditoris, els edificis arquitectònics i culturals del barri, del poble o de la ciutat. Adonar-se de les seves funcions socials vinculades a la vida del barri, del poble o de la ciutat i a la noció de patrimoni.

2. CONTINGUTS

Explorar i percebre

- Interès en l'audició de peces instrumentals i vocals de diferents estils i cultures.
- Reconeixement d'instruments musicals i de veus masculines, femenines i infantils en audicions musicals.
- Reconeixement, interpretació i representació gràfica i corporal d'elements musicals.
- Expressió oral d'idees, emocions i experiències, que desvetllen les manifestacions culturals i artístiques: audicions, espectacles, festes.

Interpretar i crear

- Realització de danses, exercicis corporals i jocs motrius, acompanyats de seqüències sonores, cançons i obres musicals.

- Composició individual i col·lectiva de produccions musicals i coreografies.
- Ús progressiu de materials sonors i instruments convencionals i no convencionals, desenvolupant l'adaptació corporal i musical a les característiques de cadascun d'ells.
- Incorporació i utilització progressiva de grafies no convencionals (dibuixos, paraules, símbols) i grafies musicals convencionals en la lectura, la interpretació i la creació de partitures senzilles.

Propostes didàctiques

1. FUNCIONAMENT DEL CD-LLIBRE

Aquest CD-llibre ha estat pensat com un llibre-joc. Hi ha una sèrie d'elements que cal tenir presents a l'hora d'utilitzar aquest material per treure-li tot el partit possible i perquè sigui una vivència el màxim de profitosa.

Cal tenir en compte:

- Un tub per acompanyar l'escolta

Com que el concert s'anomena *Tubs i tubes*, al principi del llibret hi ha un primer full amb unes línies de punts i unes tisores dibuixades que ens ha de servir per construir un tub. Quan el tingueu muntat, el tub serà el vostre company al llarg de l'escolta i vivència del CD-llibre. Un cop teniu el tub, presenteu-lo als nens i les nenes i penseu entre tots què es pot fer amb el tub.

Creeu-li un espai rellevant a la classe, tingueu-lo en un lloc ben visible sobre una tela bonica, per exemple, o en un cistellet...

- Número de pista

Els números que apareixen a la part superior o inferior de cada pàgina ens diuen a quina obra del CD es refereix la part d'il·lustració més propera al número de pista.

Amb cada il·lustració es pretén mostrar algun element rellevant de l'obra, plasmar la seva atmosfera o caràcter... Tot plegat amb l'objectiu que l'audició de la música i l'observació de la imatge permetin a l'infant captar elements de la música a través de diversos sentits i gaudir-ne.

- Un instrument que sona

A la part immediatament superior o inferior del número de pista, hi ha dibuixat, tocant el límit de la pàgina, un dels instruments que interpreta aquella obra (tot i que no és l'únic que sona).

D'aquesta manera, podem preparar l'audició de la música i tenim alguna pista sobre el que s'escoltarà en aquella obra.

- Les tres tubes

Com que un dels instruments més importants d'aquest concert i CD són les tubes, a totes les il·lustracions hi heu de trobar 3 tubes: n'hi ha algunes de molt evidents i d'altres completament integrades en la il·lustració.

- Inici i final

El CD-llibre comença amb una il·lustració on apareix el sol, com si comencés el dia, i acaba a l'última pàgina amb un fons fosc, com si es tractés de la nit, quan finalitza el dia.

En la primera il·lustració, que correspon a *Despertar*, es veu una persona que treu el braç de dins dels llençols i fa els primers estiraments del dia. Hi ha també el sol i un ocell que van d'acord amb les tres tubes que a la primera peça s'estan despertant per començar la interpretació de tot el CD. En l'última il·lustració, corresponent a *L'àngel de la son*, es veu l'àngel de la son sobre un fons fosc, com si fos de nit i s'acabés el dia. D'aquesta manera, es dona per acabat el llibre i el CD de *Tubs i tubes*.

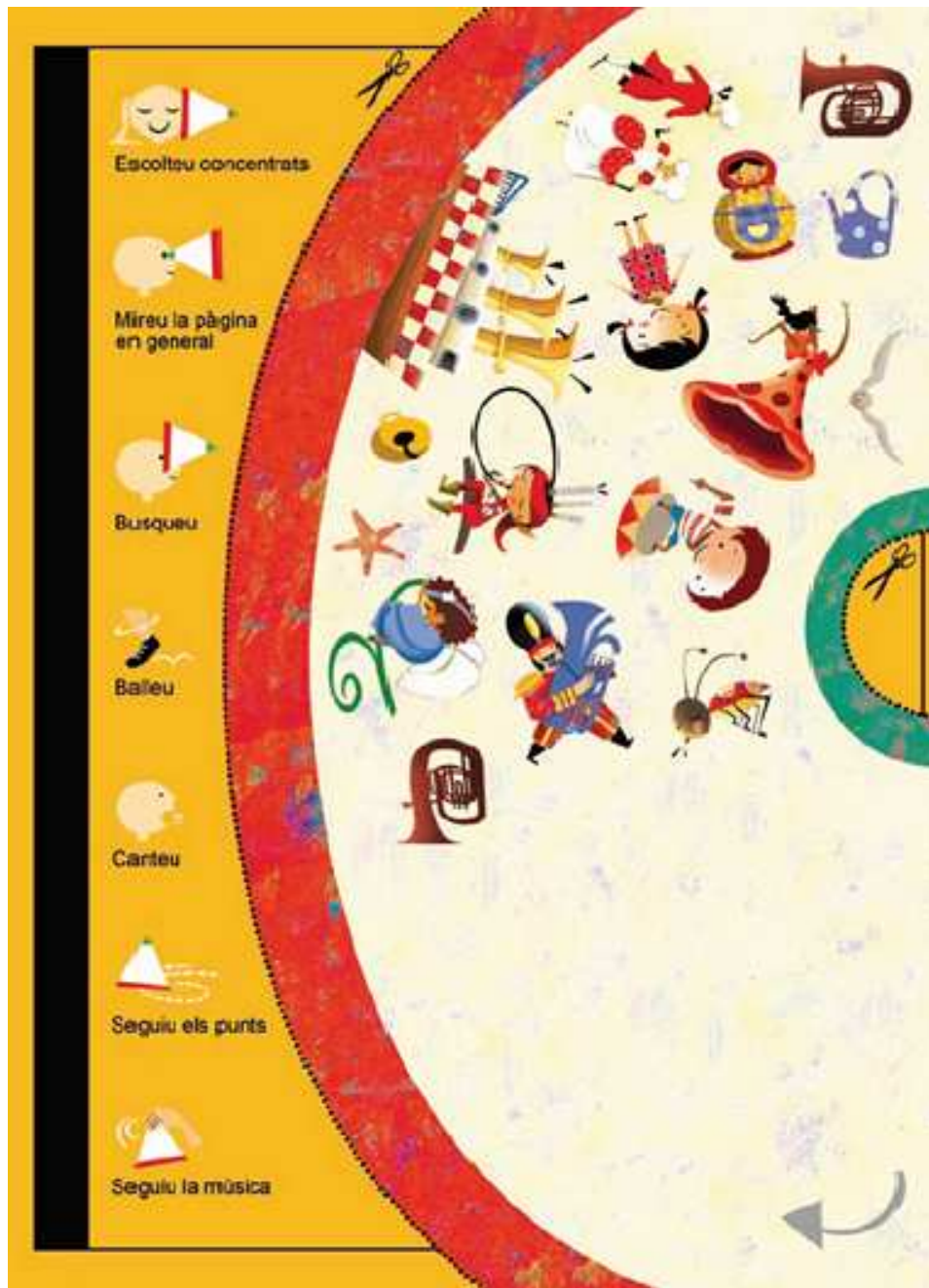
Si us hi fixeu bé, el tub té una franja verda al costat del forat petit, una franja vermella al costat del forat gran i conté una sèrie d'imatges que tenen relació amb les obres del CD. Aquest tub ens dóna molt de joc durant la vivència d'aquest projecte ja que, gràcies a ell, es volen fer diverses accions: al costat de cada número de pista, apareix la cara d'un infant fent una acció amb un tub: o bé cantant, o bé uns peus ballant, o una mà agafant un tub com el que heu construït. Aquesta petita icona marca l'acció proposada per fer mentre s'escolta l'obra.

A continuació, detallem cada acció i llistem el número de 2pistes que proposem per a cada acció.

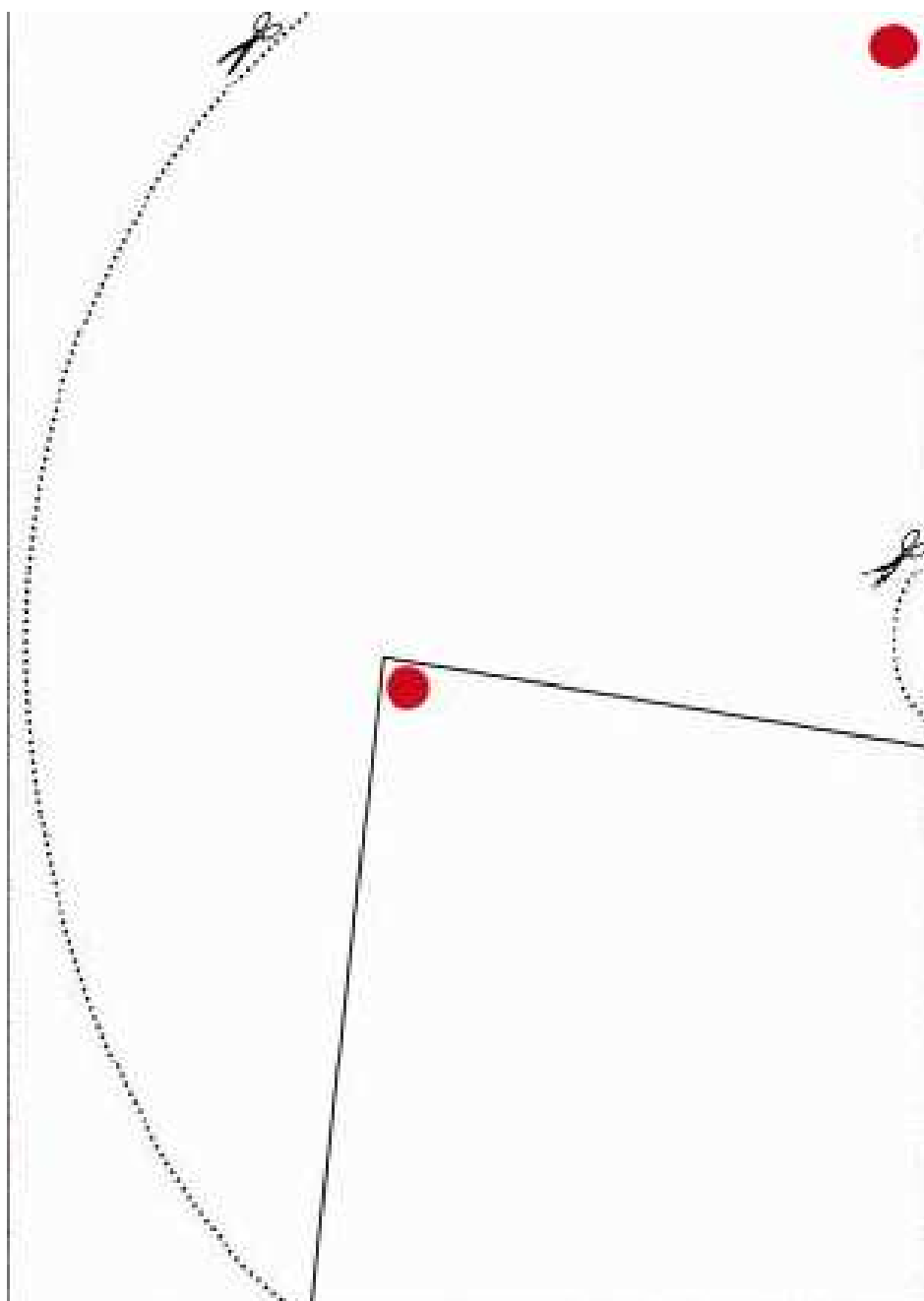
ACCIONS A FER	PISTES ON FEM CADA ACCIÓ	QUÈ IMPLICA CADA ACCIÓ?
	1, 8, 18	ESCOLTEU CONCENTRATS Poseu-vos en una postura relaxada i apropau-vos el tub a l'orella de tal manera que us ajudi a concentrar-vos en l'escolta.
	2, 12	MIREU LA PÀGINA EN GENERAL Poseu-vos el foradet petit del tub (amb franja verda) prop de l'ull i mireu per l'obertura l'espai il·lustrat de la peça que escolteu.
	3, 9, 20	BALLEU Les músiques que tenen aquesta icona conviden a ballar.
	4, 15	SEGUIU ELS PUNTS AMB EL TUB En les il·lustracions dels temes 4 i 15, hi ha uns punts dibuixats. Seguiu-los amb el tub tot deixant-vos acompanyar per l'aire de la música.
	5, 11, 16, 22, 25	CANTEU Són les cançons per cantar. Trobareu la partitura i lletra de la cançó a la seva proposta didàctica.
	6, 10, 13, 21, 24	SEGUIU LA MÚSICA AMB EL TUB Seguiu la música de diverses maneres: picant, bufant, fent-lo saltar...
	7, 14, 17, 19, 23	BUSQUEU LES COSES AMAGADES En aquest cas, heu de buscar per tota la il·lustració l'element que hi ha dibuixat just al costat de la icona, tocant l'extrem estret del tub (part verda). Aquesta cerca, però, l'heu de fer posant-vos el tub per l'obertura gran davant d'un dels ulls i heu d'observar la il·lustració a través del foradet petit.

Si us fixeu en el disseny del tub que heu construït, podeu veure que al seu exterior hi ha diversos dibuixos, tots ells relacionats amb les obres del CD, com ara la *Caterineta*, *En Jan petit*, un cascavell, el turc de la *Marxa Turca* tocant la tuba, la gavina del mar... A la classe podeu jugar a buscar cadascuna de les imatges dins el llibret!

Podria ser interessant construir més tubs per a la classe perquè cada infant en tingui un, i pugui buscar amb el seu tub o pugui seguir alguna de les músiques proposades amb el seu tub... Si voleu construir-ne més per tenir-los a la classe, a continuació us deixem un patró amb el mateix disseny que l'original del CD-llibre:

També us adjuntem un patró en blanc, per si voleu dissenyar-lo al vostre gust, pintar-lo amb els nens i les nenes...

També podríeu construir-lo amb un estil similar a una paperina.

2. INTRODUCCIÓ A LES PROPOSTES DIDÀCTIQUES

Els instruments del concert: tubes i tubs

Les tubes són bàsiques en el CD i en el concert, ja que moltes de les peces del concert estan interpretades per les dues tubes i el bombardí o bé per una combinació d'instruments amb la participació d'alguna tuba. Aquests instruments seran dels que més apareixeran i sonaran en el concert. Són instruments molt grans i molt vistosos que possiblement generin sorpresa als nens i les nenes per les seves dimensions i sonoritat. Per aquest motiu, és interessant presentar els instruments als infants abans d'anar al concert proporcionant-los-en imatges, presentant-los i familiaritzant-los amb la seva sonoritat.

De cara al treball a l'aula, es poden presentar i treballar les parts més importants d'aquests instruments: l'embocadura, els pistons i la campana.

Per altra banda, la majoria dels instruments construïts a partir de tubs són únics d'aquest projecte, això vol dir que seran nous per a tothom. Presenteu-los també als nens i les nenes amb les seves imatges, i procureu relacionar-los amb la seva sonoritat.

Per apropar els instruments musicals i la seva música als nens i les nenes, ens calen tres coses imprescindibles:

- Disposar de música interpretada per aquests instruments.
- Donar a conèixer els instruments als nens i les nenes i, si hi ha possibilitat, veure'n algun en directe.
- Disposar de la intervenció de l'adult.

Les peces tenen sonoritats molts diferents ja que els instruments construïts estan fets de materials diversos, els uns sonen bufant, els altres picant..., i el so que produeixen és molt diferent del de les tubes i el bombardí.

A grans trets, podríem dir que hi ha tres grans grups d'obres, tenint en compte els instruments que les interpreten:

1. Interpretades per tubes: són les obres d'autor (amb arranjament d'Albert Guinovart). Són les pistes 1, 2, 3, 6, 7, 8, 12, 18, 19 (també se senten els cascavells), 21, 23 i 24.
2. Interpretades per instruments tubulars construïts. Són les cançons infantils de les pistes 5, 11 i 25.
3. Mixtes: interpretades per tubs i tubes. Són les compostes per Albert Guinovart: 9, 10 i 15.

Si voleu tenir més informació sobre els diferents instruments, al final del dossier teniu un apartat que es diu *Per saber-ne més*, on s'explica cadascun dels instruments i en podeu veure una imatge.

Com podem acompanyar l'aprenentatge dels infants

- Com hem explicat amb anterioritat, el repertori és variat i pot estar bé que comenceu a escoltar amb els nens i les nenes aquelles obres que més us agradin a vosaltres per transmetre als infants el vostre entusiasme per un peça.

Un cop heu anat escoltant les que més us convencen, seguiu amb les altres. L'objectiu final és que arribi als infants el màxim de varietat d'estils, de sonoritats... Repetiu les peces diverses vegades, generalment els infants disfruten amb la repetició, gaudeixen quan poden anticipar el que vindrà. I a més a més, d'aquesta manera podran captar detalls i elements musicals de les obres.

Algunes obres podeu deixar-les sense fer. El fet de guardar alguna sorpreseta per al dia del concert en directe també pot proporcionar vivències especials als infants. També serà una vivència emocionant i sorprenent el fet que algunes obres que haureu escoltat a l'escola en la versió clàssica que teniu en el CD-llibre, en el concert les trobareu versionades en altres estils (jazz...).

- Les cançons tradicionals *Marieta cistellera* i *Volta cap aquí*, ensenyeu-les abans d'anar al concert. Com haureu vist, són, a més a més, danses tradicionals catalanes. Canteu la cançó i balleu la dansa.

La cançó *L'àngel de la son* és una tranquil·la cançó de bressol que pot connectar molt amb els infants. Els nens i les nenes de cinc, sis i set anys ben segur que l'acabaran aprenent amb facilitat.

- Busqueu un lloc especial per al tub —o per a tots els tubs del grup—, de tal manera que es converteixi en un dels elements imprescindibles de *Tubs i tubes*.
- Podeu construir un racó de música anomenat *El racó de Tubs i tubes*. Allà podeu posar-hi elements variats. Per una banda, podeu anar fent un recull de tots els materials que aneu utilitzant per a totes les propostes didàctiques, com ara cintes i teles per al tango, cintes de picarols per a la dansa de cascavells, titelles de bombardins per a *Alice Springs*... Per una altra banda, podeu tenir uns elements bàsics com ara el CD-llibre, imatges dels instruments i dels músics, el tub que us acompanyarà durant tot el projecte, alguna de les il·lustracions del CD-llibre ampliada que us sembli especialment interessant... D'aquesta manera, els nens i les nenes estaran sempre acompanyats per elements de *Tubs i tubes*, podran veure'ls i conivire-hi com una cosa quotidiana. Fins i tot us poden demanar alguna activitat tot agafant un material o assenyalant-vos una pàgina del llibre que fa referència a una música concreta. Procureu donar resposta a la seva demanda fent l'activitat, cantant-los la cançó o verbalitzant algun aspecte important d'aquella música.

- En aquest dossier pedagògic trobareu propostes concretes per a cada obra, però és positiu que tingueu en compte les característiques del vostre grup, l'espai... A partir de les propostes del dossier, feu les variacions oportunes, imagineu, creeu-ne de noves, observeu les reaccions dels vostres infants... És interessant tenir en compte les seves actituds i els seus moviments espontanis perquè moltes vegades us poden donar idees interessants que, fins i tot, podeu compartir amb la resta de nens i nenes.
- Hem intentat donar un ventall prou ampli d'idees i suggeriments per escoltar cadascuna de les músiques del concert i per potenciar així que cadascú esculli o creï aquelles activitats que més s'adaptin a la seva realitat.

Importància del paper de l'adult

L'adult és l'encarregat de fer arribar la música als nens i les nenes, és qui fa la connexió entre la música i els infants. Atès que a aquestes edats la figura de l'adult és de vital importància, cal ser-ne conscient i procurar proporcionar vivències positives als infants. L'actitud de l'adult pot condicionar plenament la vivència que els nens i les nenes tinguin de la música, i si l'adult la viu amb alegria i emoció pot transmetre això mateix als nens i les nenes. Un somriure, una mirada de complicitat, pot captar l'atenció de l'infant i fer-li viure l'activitat més positivament.

Per altra banda, cal que l'adult estigui molt atent al seu voltant i observi en tot moment els nens i les nenes per donar resposta a les seves necessitats i a les seves demandes.

La descoberta de *Tubs i tubes* a través de l'audició de les seves músiques ha de generar en els infants: gaudi, interès i aprenentatge. Volem que gaudeixin de la música, que la visquin, que s'hi emocionin, però també volem generar interès, pensament, saber... aprenentatge.

Un bon acompanyament per part de l'adult pot ajudar que, d'una forma molt natural, els nens i les nenes vagin fent seus elements propis del llenguatge musical.

Totes les activitats didàctiques que us proposem giren a l'entorn d'un seguit de processos que ens permetran viure la música des de la seva vessant més sensorial i alhora ens ajudaran a anar captant elements musicals molt bàsics com l'estructura, els plans sonors, els instruments, el ritme, l'ambient... Aquests processos serien el moviment, el tacte, l'observació, els jocs de llum i foscor, les sonoritzacions o creacions sonores inspirades en aquella obra musical, la conversa i la representació gràfica.

En cadascuna de les músiques, hem utilitzat un o més d'un d'aquests processos que en alguns casos poden ser alternatius i en altres complementaris. El que és important és que escolliu aquells que més s'adiguin als vostres gustos i que els aneu diversificant al llarg de les diferents propostes.

Apartats de les propostes didàctiques

A continuació, trobareu les propostes didàctiques per a cadascuna de les obres del CD que seran interpretades en el concert. Cada activitat té una personalitat ben marcada ja que va íntimament relacionada amb algun dels elements de la música: l'ambient, els instruments que la interpreten, l'estructura...

Per a l'explicació de cadascuna de les propostes didàctiques, hi ha una sèrie d'apartats comuns, com són:

- **instruments:** apareix una llista de tots els instruments que interpreten cada obra
- **comentari de l'obra:** es donen a conèixer elements rellevants de cada obra, així com aspectes específics de la interpretació a *Tubs i tubes*
- **acció que proposa el CD-llibre:** concreta quina activitat es proposa per a cada peça, a partir de la icona que apareix dibuixada en el CD-llibre (balleu, mireu la pàgina en general, seguïu la música amb el tub, busqueu...)
- **incidim especialment en...:** s'enumeren aquells aspectes en els quals es fa més incidència en cadascuna de les propostes didàctiques

- **activitats:** explica pas a pas cadascuna de les propostes didàctiques. La seqüència d'activitats s'encapçala amb el nom del procés que es proposa (moviment, tacte...). També hi trobareu indicat si l'activitat la considerem adequada per a **INFANTIL** o per a **CICLE INICIAL** o per a qualsevol de les dues etapes
- **material:** llistat d'objectes, cartells i instruments necessaris per realitzar les activitats.

Hi ha tres apartats que només apareixen en algunes propostes didàctiques, quan és necessari per a la seva explicació:

- **lletra i partitura de la cançó:** les cançons infantils inclouen aquest apartat
- **esquema:** apareix només en aquelles obres en què l'estructura de la música és clau per al desenvolupament de l'activitat i convé tenir-la molt clara
- **anem més enllà:** en algunes de les peces, es proposa un treball complementari a la pròpia proposta pedagògica, però partint d'alguns dels elements de l'obra.

Com veureu, hi ha algunes propostes que no necessiten cap material ja que es basen en l'expressió corporal i la dansa. A l'hora de dissenyar les activitats, però, hem procurat buscar elements variats com cintes, mocadors, titelles, imatges grans dels instruments, un musicograma..., amb el punt comú que tots ells siguin atractius visualment per als nens i les nenes. D'aquesta manera, serà més fàcil captar la seva atenció, al mateix temps que s'activaran alhora el sentit de la vista i de l'oïda.

Algunes de les propostes que trobareu a continuació són el que podríem anomenar directes o ràpides, ja que els infants les poden seguir bé des del principi, són molt senzilles i se n'obtenen bons resultats des del primer dia. D'altres, en canvi, podríem anomenar-les de llarg recorregut, ja que aniran evolucionant amb el pas del temps i amb la repetició de l'activitat se n'obtindrà el resultat esperat.

També podreu observar que la majoria de propostes didàctiques van acompanyades d'una petita il·lustració a la dreta. Totes elles són extretes del CD-llibre i tenen estreta relació amb la música o amb la seva proposta didàctica.

Desitgem que totes aquestes propostes siguin del vostre interès i us permetin escoltar la música amb il·lusió, atenció i curiositat, i que la música us permeti descobrir, participar i gaudir tant a vosaltres com als nens i les nenes que teniu al voltant vostre.

1- Despertar (Albert Guinovart / Arranj.: Albert Guinovart)

Instruments

Tres tubes connectades

Comentari de l'obra

És la primera obra del CD i del concert, i és el moment del despertar dels instruments. Es crea una atmosfera plàcida i molt agradable.

Acció que proposa el CD-llibre

ESCOLTEU CONCENTRATS

Incidim especialment en...

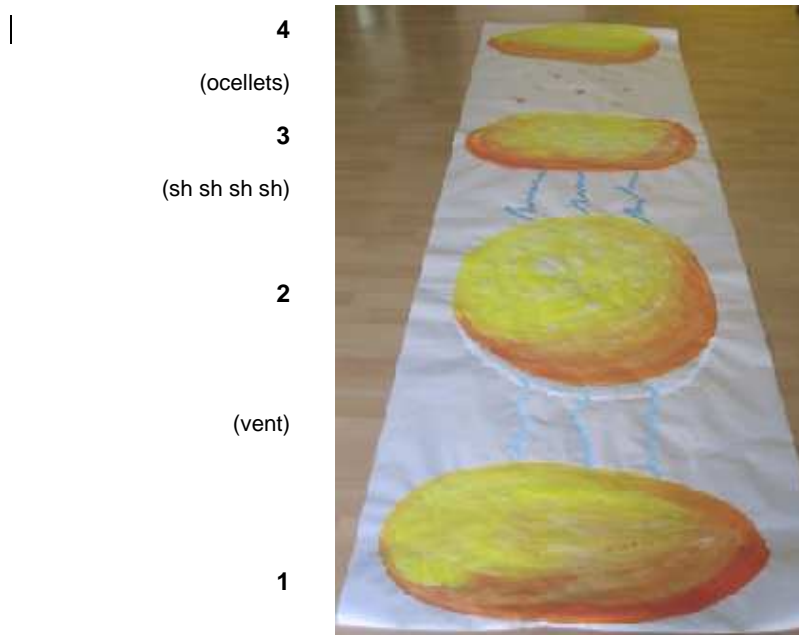
	A través de...			
	Llum i foscor	Moviment	Representació gràfica	Creació sonora
Estructura	x	x	x	x
L'ambient	x	x		
Contrast de les dues frases	x	x	x	

Activitats

- Llum i foscor:** **INFANTIL CICLE INICIAL** Proposem enfosquir l'aula i que vosaltres aneu dibuixant amb una llanterna la melodia de les tubes. Ens podem apropar a les criatures i anar-les *acaronant* amb la llum. Apagarem la llanterna a cada final de melodia i la tornarem a encendre quan es torni a iniciar, fent coincidir així la llum amb el so de la melodia i la foscor amb la resta de sons o onomatopeies.
- Moviment:** **INFANTIL CICLE INICIAL** Deixeu que els infants experimentin aquesta música amb el moviment. Podem fer que ho facin lliurement o els podeu donar alguna consigna (amb desplaçament o sense, amb algun element, individualment, en parelles, en petit grup...). Els contrastos de la música els portaran ben segur cap als contrastos de moviment.
- Representació gràfica:** **INFANTIL** Per poder dur a terme aquesta activitat, proposem fer servir un musicograma aprofitant algun dels elements rellevants de la il·lustració del CD-llibre. Aquest musicograma es pot dibuixar en un paper d'embalar gran de tal manera que els nens i les nenes hi puguin passejar per sobre.

- Observeu la il·lustració del CD-llibre. Es veu un braç que surt de dins dels llençols, com si s'estigués despertant. A més a més, hi ha un sol i un ocell que mostren que està començant el dia. Ens fixem especialment en el sol.

- Desplegueu el musicograma, que podria ser semblant a aquest:

Amb aquest musicograma pretenem representar la música.

Els sols representen els moments en què les tubes fan la "melodia" (hi ha quatre grans moments de melodia). Les línies blau més clar i ondulades representen un so similar al vent. Les més fosques ens dibuixen el so de "sh sh sh sh...", després de la segona melodia de les tubes. I a l'últim espai, hi ha una mena d'ocellets dibuixats ja que el so que se sent és similar als ocellets (que també són presents en la il·lustració del CD-llibre).

- Per començar l'activitat amb els infants, tenim a punt quatre cartells on apareix la imatge d'una tuba. El mestre es situa just a l'inici del musicograma abans que comenci la música.

Quan comença la música:

	El mestre posa un dels cartells de les tubes just al costat del primer sol, i mentre sona aquesta música, el mestre es manté al costat del primer sol i el cartell de les tubes.
	En el moment que se sent el vent, el mestre avança i segueix les línies blau clar amb el dit.
	Sona per segon cop una melodia de tuba, així que el mestre posa una altra tuba al costat del segon sol i es queda al costat.
	El mestre ressegueix les línies blau fosc amb el dit mentre se sent "sh sh sh sh...".
	Es torna a sentir una melodia de tuba per tercera vegada. Es posa el cartell d'una tuba al costat del tercer sol i el mestre es manté al seu costat.

	El mestre se situa per la zona dels ocellets.
	Última melodia de la tuba i es posa l'últim cartell al costat del quart sol.

Quan s'acaba la música, el mestre surt del musicograma.

- Després de fer-ho el mestre, es pot convidar els nens i les nenes a passejar per sobre del musicograma, seguint cadascuna de les parts especificades més amunt. El mestre pot acompanyar els infants en aquests passeig ja sigui agafant-los de la mà, amb el gest o amb la mirada.

- **CICLE INICIAL** La idea de fer un musicograma és vàlida també per a nens de cicle inicial. En aquest cas, poden ser els mateixos infants qui individualment o en petit grup expressin gràficament allò que escolten. Aquestes representacions ens poden servir per crear les nostres pròpies músiques.

Anem més enllà

Podem aprofitar aquest musicograma perquè els nens i les nenes reproduïxin sons amb el cos o amb algun instrument.

En els espais del sol, podeu posar-hi la imatge d'algun dels instruments que vosaltres tingueu a la classe: picarols, tambors, bastons... Mentre el mestre està situat en un sol, amb la imatge d'un instrument, els infants fan música amb aquell instrument. En situar-se a l'alçada de les línies clares, reproduïxen el so del vent; a les línies fosques, proven de reproduir el so de la música del *Despertar* en aquest fragment, i en els ocellets, tots els nens i les nenes fan el so que podrien fer aquests animals.

Material

CD-llibre
llanterna
musicograma
4 cartells de tubes
(instruments)

2- Moment musical núm. 3 (F. Schubert / Arranj.: Albert Guinovart)

Instruments

Bombardí, dues tubes

Comentari de l'obra

Es tracta d'una obra de Franz Schubert composta per a piano però interpretada, en aquest cas, per les dues tubes i un bombardí, amb un caràcter divertit i juganer.

Incidim especialment en...

	A través de...		
	Moviment	Representació gràfica	Creació sonora
L'estructura	x		
Els plans sonors	x	x	x

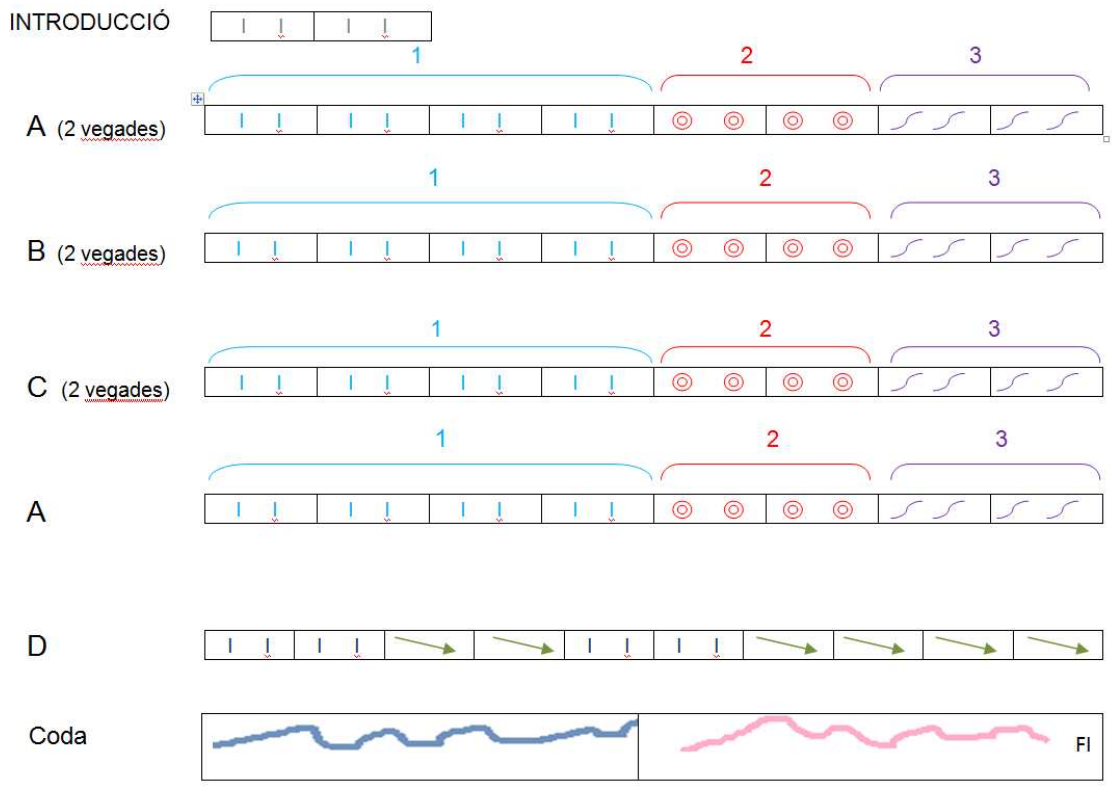
Esquema

Té una estructura AABCCAD+coda, i amb una curta introducció al principi.

Per fer la proposta didàctica, considerem que les frases A, B i C tenen tres parts:

1. Entrada
2. Punt culminant
3. Final

Podríem representar-la d'aquesta manera:

Acció que proposa el CD-llibre

MIREU LA PÀGINA EN GENERAL

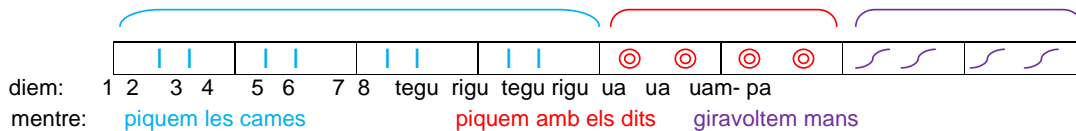
Es tracta de mirar la pàgina en general. És interessant fer veure que el llençol del nen que s'està despertant és ple de tubes.

Activitats

1. **Moviment:** *INFANTIL* Tenint en compte l'estructura de les frases A, B i C, que tenen 8 pulsacions la part 1, 4 pulsacions la part 2, i 4 pulsacions la part 3, busqueu una proposta verbal i de moviment per expressar la música. Per exemple:

Part	Diem...	Acció
1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	Piquem suaument les cames 8 vegades
2 ◎	tegurigu, tegurigu	Piquem la palma de la mà amb l'índex de l'altra
3 ~	ua ua uam pa	Giravoltem les mans

Això ens quedaria:

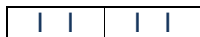
Feu el moviment corresponent amb l'acompanyament verbal unes quantes vegades, encara sense posar la música del CD. Comenceu amb un tempo lent perquè els nens i les nenes us puguin seguir i procureu anar una mica més de pressa cada vegada.

2. Poseu la música del CD.

Per començar tingueu en compte que hi ha una introducció. Comenceu amb les mans al darrere. En les dues primeres pulsacions, traieu la mà dreta i la poseu sobre les cames, en les altres dues, feu el mateix amb la mà esquerra.

Feu els moviments corresponents per a **A, B i C**, segons la part de la frase de què es tracti. (1: cames, 2: dits, 3: giravoltar mans). Procureu que el gest sigui molt clar i silencios.

Per a la **D**, podeu picar les cames

i després fer un moviment cap avall amb els braços, començant amb les mans a les espatlles i fins que els braços us quedin ben estirats.

La **coda** té dues parts ben diferenciades. Feu a la primera part un moviment cap a la dreta, i a la segona, cap a l'esquerra, i marqueu el final amb el vostre cos.

2. Moviment: CICLE INICIAL Podem organitzar la classe en tres grups: un grup, força nombrós, farà una rotllana i serà l'encarregat de seguir l'obstinat de la tuba II amb un moviment suau de flexió dels genolls. Un altre grup representarà el bombardí i es mourà quan aquest instrument soni, i l'altre grup ho farà quan soni la tuba I.

3. Representació gràfica: CICLE INICIAL Mentre escoltem la música podem fer una representació gràfica, individual o col·lectiva dels tres plans sonors. Ho podem fer amb diferents materials: pintura, retoladors, objectes (botons, fils...).

4. Creació sonora: CICLE INICIAL La música de Schubert i la representació gràfica que n'hem fet ens poden servir per organitzar una música que expressi tres plans sonors. Pot ser una proposta de gran grup o de petit grup.

Material

Materials diversos si opteu per fer una representació gràfica.

3- Gavota (J. S. Bach / Arranj.: Albert Guinovart)

Instruments

Bombardí, dues tubes

Comentari de l'obra

La gavota és una antiga dansa del s. XVIII, de velocitat moderada. Interpretada pel bombardí i les dues tubes, el seu caràcter elegant convida a ballar amb un estil proper a les danses de palau.

Té una estructura ben clara AAB. Si escolteu amb atenció, podeu adonar-vos que A està formada per dues frases ben diferenciades.

Esquema

AAB

Acció que proposa el CD-llibre

BALLEU

Atès que té un ambient tan marcadament elegant i de palau, convida a ballar imaginant moviments senyorials, reverències...

Incidim especialment en...

	A través de...	
	Moviment col·lectiu	Tub del CD-llibre
L'ambient elegant i senyorial	x	
L'estructura	x	x

Activitats

1. Escolta: **INFANTIL CICLE INICIAL** Escolteu la música amb atenció.
2. Moviment: **INFANTIL CICLE INICIAL** Formeu dues files de nens i nenes, encarades entre elles, i a certa distància perquè es puguin desplaçar endavant fins a trobar la seva parella. La proposta seria la següent:

0.00 A	Durant la primera part, els nens i les nenes avancen, respectant el tempo moderat de la música, i acaben fent una reverència a l'infant que es troben al davant seu. Durant la segona part, retrocedeixen i tornen al lloc d'inici. El seu moviment acaba amb una volta sobre ells mateixos.
0.16 A	Els nens i les nenes tornen a estar col·locats en dues files. Es repeteix el mateix que a la primera A.
0.31 B	Cada infant va a buscar una parella. S'agafen de la mà, tot alçant el braç, i passen per l'espai, al ritme de la música. Al final de la peça se sent

	un marcat final, ben lent, que es pot aprofitar perquè els dos membres de la parella es facin una reverència final.
--	---

Si voleu, podeu crear una altra coreografia tenint en compte l'estructura de la música, creant un moviment per a A i un per a B.

3. El tub del CD-llibre: **INFANTIL CICLE INICIAL** Podem seguir la música marcant la pulsació i l'estructura amb el tub del llibre.

Frase A: Desplacem el tub a terra, picant a dreta i esquerra mentre seguim la pulsació. Marcarem els finals de frase fent uns petits cercles.

Frase B: Desplaçarem el tub pel cos. A la primera part de la frase, el podem seguir sobre el cap, com si ens poséssim i traguéssim un barret, i a la segona part, aprofitant el crescendo de la música (0,39-0,47), farem uns moviments circulars amb la panxa, que aniran pujant fins a tornar al cap i fer el moviment del barret.

Anem més enllà

Hi ha diverses versions a l'hora de ballar aquesta dansa. Sembla que la gavota a vegades es ballava en una sola línia, en la qual les parelles s'agafaven entre elles pels braços i es formava una gran línia de parelles unint-se cadascuna d'elles pel dit petit. Una possibilitat seria formar aquesta línia humana per ballar. Si ho veieu factible, podríeu provar de formar una llarga fila i desplaçar-vos de costat mentre sona la B.

Material

Tub del CD-llibre

5- L'àngel de la son (Albert Guinovart / Arranj.: Albert Guinovart)

Instruments

Veü, lira de tubs i dues harmòniques d'ampolles

Lletra i partitura

Non, non, non, fes nonetes non,
non, non, non, fes nonetes non,
que vindrà l'àngel de la son
i amb les seves ales et teparà.

Musical notation for the song 'L'àngel de la son'. The first line of music is in 4/4 time and includes the lyrics: "Non, non, non, fes no-ne-tes non, non, non, non, fes no-ne-tes non. Que vin-drà". The second line of music continues with the lyrics: "l'àn-gel de la son iamb les se-ves a - les et ta - pa - rà".

Comentari de l'obra

L'àngel de la son és una dolça cançó de bressol composta per Albert Guinovart especialment per a *Tubs i tubes*, i és l'única del CD on hi ha veü. Crea un clima relaxat i de tranquil·litat propi de les cançons de bressol.

La peça es repeteix dues vegades. La primera és interpretada només pels instruments (lira de tubs i dues harmòniques d'ampolles bufades). La segona vegada s'incorpora la veü que canta la cançó.

Acció que proposa el CD-llibre

CANTEU

És una de les cançons infantils que podeu aprendre i cantar tots junts.

Incidim especialment en...

	A través de...		
	Moviment col·lectiu	Tacte	Llum i foscor
Cançó de bressol		X	X
L'ambient	X	X	X

Activitats

1. Observació: **INFANTIL CICLE INICIAL** En el CD-llibre, hi trobareu dues referències a *L'àngel de la son*. Observeu les dues il·lustracions. A la primera, hi apareix el protagonista de la cançó: l'àngel de la son que reposa sobre l'harmònica d'ampolles, un dels instruments que interpreta

aquesta peça. La segona vegada que hi apareix està en un ambient de nit, de fosc, i l'àngel de la son només es veu il·luminat per un focus blanc. Podeu observar i comparar les dues imatges.

2. Cant: **INFANTIL CICLE INICIAL** Aproveiteu l'ambient que es crea amb aquesta cançó de bressol per cantar-la als infants abans d'anar a dormir, en moments tranquils o en moments que vulgueu calmar-los.

També podeu proposar que s'estirin per escoltar la música, mentre el mestre els fa carícies amb la mà o amb mocadors o teles suaus.

3. Moviment i tacte: **INFANTIL** Una altra opció és convidar els nens i les nenes a bressolar les nines amb aquesta cançó. Podeu posar una nina davant de cada infant, reposant a terra, i amb una tela o llençolet al seu costat.

La primera vegada, mentre sona la part instrumental, escolteu la música amb tranquil·litat. En el moment que es comença a sentir la veu, podeu agafar la nina i gronxar-la als vostres braços. A l'última frase ("i amb les seves ales et tapparà"), torneu a deixar la nina davant vostre i tapeu-la amb la tela corresponent.

4. Moviment, observació i tacte: **INFANTIL CICLE INICIAL** Col·loqueu els alumnes en rotllana asseguts a terra i aguantant entre tots una tela ben gran. Quan comenci a cantar la cançó, podeu tirar damunt la tela unes plomes que les anirem mantejant al ritme de la música: les ales de l'àngel de la son.

5. Tacte: **INFANTIL CICLE INICIAL** Agafeu una tela allargada i que els alumnes, situats en rotllana, se la vagin passant mentre escoltem la música. Indiqueu-los que les mans han d'agafar la tela de forma suau, sense pressió i que circuli de forma tranquil·la per la rotllana, seguint el caràcter de la música.

6. Llum i fosc: **INFANTIL CICLE INICIAL** Aproveiteu que aquesta il·lustració està immersa en la fosc. Prepareu els infants per escoltar aquesta música amb la llum apagada, però sempre amb un punt de llum com es mostra en la il·lustració. L'adult pot tenir una llanterna i anar-la movent tot acompanyant la música. En el moment que diu "que vindrà l'àngel de la son...", heu d'il·luminar el personatge amb la llanterna.

Quan l'hagueu escoltat unes quantes vegades, podeu repartir llanternes als nens i les nenes. Poden fer llum durant la cançó i just en el moment que diu "que vindrà l'àngel de la son...", il·luminar tots junts l'àngel de la son.

Material

Mocadors o teles suaus

Nines

Llençolets per a les nines

Tela blanca gran

Plomes

Llanterna o llanternes

6- Malagueña (I. Albéniz / Arranj.: Albert Guinovart)

Instruments

Bombardí, dues tubes

Comentari de l'obra

A principis del s. XIX va aparèixer a la comarca de Màlaga un ball, procedent del fandango, que es va anomenar *malagueña*.

Aquesta *malagueña* està interpretada per les tres tubes i la música transmet un aire molt flamenc.

La peça està formada per tres parts ben diferenciades: la primera i la tercera tenen una sonoritat similar, molt rítmica. La segona part és més pausada i es repeteix sis vegades un mateix patró, en el qual sembla que hi hagi un diàleg entre la tuba greu i les altres dues tubes.

Acció que proposa el CD-llibre

SEGUIU LA MÚSICA AMB EL TUB

El tub construït ens serveix per marcar la música. Durant la primera i la tercera part, més rítmiques, feu servir el tub com a instrument de percussió. Feu-lo sonar amb els dits, amb la mà o picant-lo amb un llapis o una baqueta. En la segona part, més pausada, feu-vos un massatge amb el tub o feu-lo ballar per l'espai amb moviments suaus.

Incidim especialment en...

	A través de...
	Moviment col·lectiu
L'estructura	X
L'ambient	X

Activitats

1. Observació: **INFANTIL CICLE INICIAL** Observeu la il·lustració en la qual es veu una dona vestida amb un típic vestit flamenc. Podeu dir que a aquesta senyora li agrada molt ballar la *malagueña* i que ara vosaltres ballareu aquesta música.

2. Moviment: **INFANTIL CICLE INICIAL** Escolteu la música i busqueu un moviment per a la primera i tercera part, i un de ben diferent per a la segona.

Us fem una proposta en què cada infant ha de tenir una tela que es pugui posar sobre les espatlles. Seria molt adequat que aquesta tela fos vermella amb pics negres, com la de la il·lustració, o tinguéssiu un disseny que recordés les teles flamenques.

Una possibilitat seria:

temps	part	Com és la música	Què podem fer?
			Repartir a cada infant una tela. Comenceu tots drets, amb la tela

			sobre les espatlles.
0.00	1	<p>La música comença repetint sis vegades una mateixa estructura rítmica que podeu seguir amb la veu dient "pum, pum, pum, parapapam".</p> <p>Un grup de notes molt ràpides amb una llarga nota al final ens marca el final d'aquesta part.</p>	<p>Desplaceu-vos per l'espai, caminant elegantment amb la tela sobre les espatlles, seguint l'aire de la música.</p> <p>Agafeu la tela i moveu-la ràpidament amb la mà.</p>
1.04	2	<p>Ambient més tranquil, sempre amb una mateixa estructura: la tuba més greu comença, i les altres dues responen amb un joc de notes cada vegada més agudes.</p>	<p>Seieu a terra i deixeu la tela davant vostre. Mentre sonen les notes greus, feu-vos un massatge suau en alguna part del cos (al pit, a les cames, al cap...) amb les mans, i en començar la resposta de notes més agudes, aneu enlairant els braços i mans fins a arribar a dalt de tot.</p>
2.40	3	<p>Torna una part semblant a la que hem sentit al principi.</p> <p>Un grup de notes ràpides, seguides d'una nota llarga i un últim so, marca clarament el final.</p>	<p>Torneu a agafar la tela i us la poseu sobre les espatlles. Aixequiu-vos i us moveu elegantment amb la tela, seguint l'aire de la música.</p> <p>Amb les notes ràpides podeu agafar la tela i sacsejar-la tot seguint la música. En sentir l'últim so, podeu agafar la tela i tirar-la enlaire.</p>

Material

Teles, si pot ser, amb un estampat que recordi els vestits flamencs

7- Vals de Nathalie (P. Í. Txaikovski / Arranj.: Albert Guinovart)

Instruments

Bombardí, dues tubes

Comentari de l'obra

Es tracta d'una peça molt agradable que convida a ballar. Té bàsicament dues grans melodies que es repeteixen un parell de cops cadascuna. Se sent, en primer lloc, la introducció seguida de la primera melodia, que anomenem a, la segona melodia (b) dues vegades seguides, i finalment es torna a repetir a. Per tant, segueix l'esquema abba, amb una introducció inicial.

Acció que proposa el CD-llibre

BUSQUEU LES COSES AMAGADES

Al costat mateix del foradet petit del tub, amb franja verda, hi apareix la cara d'un home. Cal buscar, amb l'ajuda del tub, aquesta cara que correspon a un dels components de la parella de vals.

	A través de...	
	Moviment amb parella	Moviment amb objecte
L'ambient	x	x
El ritme	x	x
La melodia	x	x

Incidim especialment en...

Activitats

1. Observeu la il·lustració del CD-llibre. Es poden veure dues persones ballant un vals, en parella, tal com es balla aquest tipus de ball.
2. Moviment amb parella: **INFANTIL CICLE INICIAL** Balleu aquesta música en parelles, tal com es fa en la il·lustració. Podeu deixar que els infants facin moviments lliures (sempre en parella) perquè aquesta música porta cap al balanceig, al gir, a pujar i baixar...; en definitiva, convida al moviment. I segurament els farà gaudir de l'estona de ball en parella.
3. Moviment amb objecte: **INFANTIL CICLE INICIAL** També podeu proposar un moviment lliure i individual amb un objecte. Podria ser, per exemple, amb una cinta llarga. En nens i les nenes de **CICLE INICIAL** podríeu incrementar la dificultat diferenciant quan porta la melodia una tuba o quan la porta una altra o amb la proposta que us fem a continuació.

Anem més enllà

Si voleu podeu proposar un moviment diferent per a la primera melodia a i un altre per a la part b. En una part, podeu fer un balanceig, per exemple, i en l'altra, podeu fer voltes amb la parella.

Material

8- Gnessienne núm 1 (E. Satie / Arranj.: Albert Guinovart)

Instruments

Bombardí i dues tubes amb sordines

Comentari de l'obra

La paraula *gnessienne* fa referència a diverses obres per a piano compostes per Erik Satie. La *Gnessienne número 1* és una obra pausada, de caràcter melancòlic, interpretada per les dues tubes i el bombardí, tots tres instruments amb sordina.

Acció que proposa el CD-llibre

ESCOLTEU CONCENTRATS

Incidim especialment en...

	A través de...		
	Tacte	Conversa i creació narrativa	Moviment i expressió corporal
L'ambient	x	x	x

Activitats

1. Es tracta d'una música tranquil·la. Si observeu la imatge del CD-llibre, podeu veure els dracs que estan dormint, relaxats, amb els ulls tancats.
2. **Tacte:** **INFANTIL** Han d'escoltar aquesta música amb una actitud tranquil·la. Podeu fer carícies als nens i les nenes amb teles suaus o mocadors, o bé podeu demanar als infants que estiguin asseguts. Mentre escolten la música, l'educador l'acompanya amb bombolles de sabó per crear un clima màgic.
3. **Tacte:** **CICLE INICIAL** Podeu proposar als infants que escoltin aquesta música fent-se massatges amb plomes, amb pilotes o amb les mans.
4. **Conversa i creació narrativa:** **CICLE INICIAL** L'ambient d'aquesta música és prou suggeridor per suscitar en la imaginació dels infants idees o històries. Després d'una bona escolta, podem generar una conversa sobre què els ha suggerit aquesta música, que hi posin paraules, què s'han imaginat que ens podria explicar. Quan fem activitats d'aquest tipus, és molt important que expliquem als nostres infants que aquestes són interpretacions subjectives de la música i que potser les nostres interpretacions no coincideixen amb la intencionalitat narrativa del compositor. També pot ser un bon moment per explicar-los que hi ha algunes músiques que sí que ens volen explicar històries, la música descriptiva, les cançons...

5. Moviment i expressió corporal: **CICLE INICIAL** Si ens hem engrescat en l'activitat anterior, podríem proposar als alumnes que en petits grups representessin corporalment —i mentre sona la música— aquestes narracions.

Material

Aparell de fer bombolles de sabó

Plomes, pilotes... o altres objectes per fer massatges

9- Vintage (Albert Guinovart / Arranj.: Albert Guinovart)

Instruments

Bombardí, dues tubes i dues crestes d'acords

Comentari de l'obra

Aquest obra, composta per Albert Guinovart, porta aquest nom perquè recorda temes dels grups dels anys 60.

Aquesta peça té tres veus ben diferenciades que comencen de manera esglaonada. En primer lloc, només se sent el baix interpretat per la tuba. Un cop ha tocat els dos primers compassos, s'hi afegeix la cresta d'acords, que fa uns acords

que es poden reconèixer clarament. Se senten sempre en el 2n i 4t temps del compàs. En tercer lloc, comença una melodia interpretada pel bombardí, que tornarà a sonar igual al final de la peça.

En la part central de l'obra, la tuba interpreta una melodia improvisada.

Durant uns quants segons, deixa de sonar la melodia, i se senten només el baix i la cresta d'acords.

Esquema

En aquest cas, és interessant veure que no tots els instruments comencen a la vegada, sinó que ho van fent esglaonadament:

Acció que proposa el CD-llibre

BALLEU

Incidim especialment en...

	A través de...
	Moviment col·lectiu
Els plans sonors	x
El ritme	x

Activitats

1. Moviment: **INFANTIL CICLE INICIAL** Escolteu la música i remarqueu la segona veu, tot acompanyant la música interpretada per la cresta d'acords amb el vostre gest. Auditivament és recognoscible i fa un ritme constant, sempre en el 2n i 4t temps del compàs. Cada vegada que ho sentiu, estireu els braços i obriu el palmell de la mà (al principi de l'obra, fa un sol acord cada vegada, i més endavant, en fa 2).

Presenteu als infants la fotografia de la cresta d'acords.

2. Convideu els nens i les nenes que us acompanyin amb aquest gest. Si voleu, podeu fer-ho drets i desplaçant-vos per l'espai cada vegada que se sent un acord.

3. Observació: **INFANTIL CICLE INICIAL** Un cop ja us heu familiaritzat amb el so de les crestes d'acords, podeu remarcar la melodia de la primera veu amb un parell de titelles (o un de sol). Podeu dir una cosa de l'estil: "La tuba ens canta una cançó molt bonica. Mireu com l'explica el titella..." Podeu tenir un titella per representar la música del bombardí i un altre que aparegui per a

la música de la tuba. (Seria interessant que el titella més petit representés el bombardí, ja que l'instrument és més petit, i el titella gran representés la tuba més gran.)

Podeu mostrar una imatge del bombardí i dir que al titella més petit li agrada ballar quan sona el bombardí. Deixeu reposar el titella just al costat de la imatge del bombardí. Aleshores mostreu la imatge d'una tuba i expliqueu als nens i les nenes que al titella més gran li agrada ballar amb el so de la tuba més gran.

El titella està en repòs mentre no sona la melodia del bombardí o la tuba, i es posa a ballar quan sona el seu instrument. El titella s'apropa als infants, com si els expliqués la música, i el seu moviment ha d'anar d'acord amb la música. Ha de deixar de ballar cada vegada que no soni el bombardí o la tuba fent la seva melodia.

Els nens i les nenes de **CICLE INICIAL** de seguida podrien agafar autonomia per moure ells mateixos els titelles escoltant la música.

4. Observeu la il·lustració del CD-llibre i podeu ressaltar diversos elements interessants. Si observeu la cresta del drac gran:

Primer de tot, hi ha una tuba gran (la que fa el baix més greu) de la qual es veu bàsicament la campana i que és la que comença el tema sola.

Després hi ha dibuixada la cresta d'acords, que és el so que s'incorpora en segon lloc. En la il·lustració, es poden veure alguns detalls sobre el seu funcionament: el seu so surt per la part superior dels tubs, i el peu del drac és qui produeix el so gràcies a l'activació d'una manxa que va connectada als tubs superiors a través d'un tub llarg.

Després de la cresta d'acords, podeu veure el bombardí, que és l'últim a afegir-se a la peça.

5. **Moviment:** **CICLE INICIAL** Podem fer que per grups inventin una seqüència de moviments de quatre pulsacions i els fem seguir l'obstinat de la música. Podem fer la mateixa seqüència al llarg de tota la peça o anar incorporant-hi les dels diferents grups.

Material

2 titelles diferents, un més gran que l'altre

Cartell de la tuba

Cartell del bombardí

Cartell de la cresta d'acords

Plans sonors (segona veu i melodia)

Timbre dels instruments

10- Alice Springs (Albert Guinovart / Arranj.:Albert Guinovart)

Instruments

Didjeridú, bombardí, tuba, sonall d'anous i tub giratori

Comentari de l'obra

El títol d'aquesta música fa referència a la ciutat central d'Austràlia on hi ha més aborígens del continent. Porta aquest títol perquè el didjeridú és un dels instruments dels aborígens australians, i un dels instruments que més sobresurt en aquesta peça. Sembla que el didjeridú faci un ritme constant, en grups de dos sons seguits cada vegada. La melodia de la peça la fa el bombardí, i també hi participen el sonall d'anous i el tub giratori.

En aquesta peça es crea un ambient màgic i misteriós.

Acció que proposa el CD-llibre

SEGUIU LA MÚSICA AMB EL TUB

La música del didjeridú és un dels elements que auditivament es reconeix amb més facilitat. El tub que hem construït ens pot servir per acompanyar o marcar el seu so. Si li volem fer un acompanyament, podem bufar el tub al mateix moment que se sent el didjeridú. Si pretenem fer visible el seu so, podem agafar el tub amb la mà per la part més petita i estirar el braç endavant cada vegada que se senti el didjeridú.

Incidim especialment en...

	A través de...				
	Llum i fosc	Titelles	Sonoritzacions	Moviment individual	Observació
Els plans sonors	x	x	x	x	x
El so del didjeridú					
L'ambient	x		x	x	

Activitats

1. Observació fotos instruments: **INFANTIL CICLE INICIAL** Mostreu als nens i les nenes la imatge dels instruments que participen en aquesta peça acompanyant la melodia del bombardí: el didjeridú, la tuba, el sonall de nous i el tub giratori.

Us asseieu a terra, just al davant dels nens i les nenes, de manera que us puguin veure bé. Col·loqueu al vostre costat (o al darrere) els cartells citats anteriorment de tal forma que siguin visibles per als nens i les nenes, i expliqueu que aquests instruments que mostreu faran música. L'educador ha de tenir preparada una imatge del bombardí, per a ell, amb la condició que aquesta imatge es pugui desplaçar amb facilitat.

INFANTIL Poseu la música. Al principi, es van sentint tots els instruments dels quals tenim la imatge al costat o al darrere. En el moment que es comenci a sentir la melodia del bombardí (cap als 18"), desplaçeu la imatge del bombardí per l'espai, de la vostra dreta a la vostra esquerra. En el moment que deixi de sonar, la feu desaparèixer. Mentre hi sigui, però, podeu anar fent

comentaris de l'estil: "Mireu, mireu, aquí darrere hi són tots", per tal que els nens i les nenes segueixin el so del bombardí, però siguin conscients que hi ha altres sons fent música alhora.

2. Observació fotos instruments: **INFANTIL CICLE INICIAL** Observeu amb deteniment la fotografia del didjeridú i proposeu trobar alguna cosa similar en la il·lustració del CD-llibre. Si busqueu amb deteniment, també hi podeu trobar el sonall d'anous.

3. Titelles: **INFANTIL** Podeu construir-vos uns quants "titelles" de bombardins, tot enganxant la imatge de bombardí en un pal, per exemple.

Repartiu als nens i les nenes els bombardins, que començaran la peça amagats ja que a l'inici no sonen. Es tracta de fer aparèixer els bombardins només en el moment que sonen, fent un desplaçament per l'espai. Mentre no sonin, els podeu tenir amagats darrere de l'esquena.

4. Llum i foscor: **INFANTIL CICLE INICIAL** En un ambient de foscor, podem acompanyar l'escolta de la música amb una llanterna que dibuixi la melodia i s'apagui en els finals de frase.

5. Sonoritzacions i moviment: **CICLE INICIAL** Quan la música ja us resulti familiar, podeu organitzar els nens i les nenes en tres grups:

Grup 1: Podeu donar-los instruments o materials sonors per afegir-se a l'acompanyament que fan el didjeridú, el sonall d'anous, el tub giratori: si teniu algun sonall de llavors, tub elèctric, bosses de sons (taps d'ampolla...)...

Grup 2: Podeu donar-los cintes o mocadors... perquè expressin amb el moviment el ritme del didjeridú.

Grup 3: Es mouran seguint la melodia del bombardí.

Material

Imatges grans de la tuba, el sonall d'anous, el tub giratori i el didjeridú

Titelles de bombardins

Llanterna

Instruments diversos

11- Volta cap aquí (Tradicional / Arranj.: Albert Guinovart)

Instruments

Tuba de regadiu, tubòfon i contratubòfon

Lletra i partitura

Volta cap aquí, pica, pica, pica, pica.
 Volta cap allà, pica, pica amb la mà.
 Volta cap aquí, pica, pica, pica, pica.
 Volta cap allà, pica, pica amb la mà.

Vol-ta cap a- quí, pi-ca, pi-ca, pi-ca; vol-ta cap a- llà, pi-ca, pi-ca, amb la mà.

Comentari de l'obra

Es tracta d'una cançó i dansa tradicional catalana que la mainada de Collbató dansava com a ball rodó a l'entorn de la foguera de Sant Joan.

En aquest cas, la veu principal està interpretada per la tuba de regadiu i l'acompanyament pel tubòfon i pel contratubòfon. Per començar, hi ha una curta introducció seguida d'un silenci que ens marca l'inici de la cançó. Es repeteix dues vegades la melodia de la cançó amb un silenci que separa les dues interpretacions.

Acció que proposa el CD-llibre

CANTEU

És una de les cançons infantils que podeu aprendre i cantar tots junts.

Incidim especialment en...

	A través de...		
	Cantar	Acompanyament d'instruments	Ballar la dansa
Cançó	x	x	
Dansa	x		x
Ritme	x		
Girs			x
Tuba de regadiu			x

Activitats

1. Cantar: **INFANTIL CICLE INICIAL** Canteu la cançó als nens i les nenes, i convideu-los que us acompanyin amb el cant.

2. **INFANTIL CICLE INICIAL** Observeu la il·lustració del CD-llibre (la que podeu veure a dalt de tot de la pàgina). S'hi pot veure el tubòfon, el contratubòfon i la tuba de regadiu. Feu referència a l'infant que està situat sobre la regadora, amb la lluna al fons. Expliqueu que està picant de mans, tal com es fa a la cançó. **INFANTIL** Podeu resseguir la lluna amb el dit índex mentre canteu "volta cap aquí" i assenyalar l'infant que pica en el moment del "pica, pica, pica, pica".

3. **Cantar: INFANTIL CICLE INICIAL** Canteu la cançó i piqueu de mans en el moment del "pica, pica, pica, pica".

4. **Ballar la dansa: INFANTIL CICLE INICIAL** Balleu la dansa en forma de rotllana. Durant la curta introducció, us podeu posar les mans a la cintura i moure una mica el cul.

Durant la cançó, cada vegada que digui "volta cap aquí" us gireu de dins a fora i de fora a dins i piqueu de mans al "pica, pica, pica, pica".

Això vol dir que serà:

(posició inicial: rotllana, tothom mirant endins)

<i>Volta cap aquí,</i>	Gireu enfora
<i>pica, pica, pica, pica.</i>	Piqueu de mans 4 vegades
<i>Volta cap allà,</i>	Gireu endins
<i>pica, pica amb la mà.</i>	Piqueu de mans 4 vegades
<i>Volta cap aquí,</i>	Gireu enfora
<i>pica, pica, pica, pica.</i>	Piqueu de mans 4 vegades
<i>Volta cap allà,</i>	Gireu endins
<i>pica, pica amb la mà.</i>	Piqueu de mans 4 vegades

Això vol dir que algunes vegades picareu tots mirant endins de la rotllana, i d'altres estareu tots mirant enfora.

Les primeres vegades feu-ho molt a poc a poc, sense la música, només seguint la vostra veu. Quan veieu que comença a sortir, poseu la música i balleu amb l'acompanyament.

Anem més enllà

INFANTIL CICLE INICIAL Podeu aprofitar aquesta cançó per experimentar amb instruments que sonin picant, com els timbals, els bastons, les caixes xineses, els triangles... Podeu tenir tots aquests instruments en una capseta i crear un espai d'experimentació amb aquests instruments, perquè els nens i les nenes puguin veure com són, provar com fer-hi so... Un cop els coneguin una mica, cadascú tria un d'aquests instruments per acompanyar la cançó. Cada vegada que cantem "pica, pica, pica, pica" toqueu els instruments escollits.

INFANTIL També podeu aprofitar aquests instruments per experimentar el fort i el fluix. Deixeu un espai perquè els nens i les nenes provin els instruments, i més tard, cadascú amb un instrument, podeu proposar de tocar tots fort o tots fluix. O bé podeu cantar la cançó *Volta cap aquí* fluix amb la intenció que els nens i les nenes acompanyin amb els seus instruments fluix, i cantar-la fort tot acompanyant també fort amb els instruments.

Aquesta capsula d'instruments la podeu deixar en el racó de música o en algun lloc visible per als infants.

CICLE INICIAL Podríem treballar el ritme de la cançó i treballar-ne la grafia.

Material

CD-llibre

(Instruments que permetin picar)

12- Tango (I. Albéniz / Arranj.: Albert Guinovart)

Instruments

Bombardí i dues tubes

Comentari de l'obra

Aquesta peça crea una atmosfera molt tranquil·la i agradable.

Es tracta d'un tango interpretat per les dues tubes

i el bombardí, amb un aire clar d'havanera que ens porta cap a un moviment de balanceig. S'inicia amb una introducció seguida de l'inici d'una melodia recurrent que es repetirà més d'una vegada al llarg de l'obra. La música està formada per tres grans blocs, que s'inicien cada vegada que comença la frase:

Hi ha una petita introducció. El primer i segon bloc van seguits, però entre el segon i el tercer hi ha un passatge amb un canvi de perfum marcat que ens suggereix que alguna cosa passa.

La il·lustració del CD-llibre plasma aquest ambient.

Acció que proposa el CD-llibre

MIREU LA PÀGINA EN GENERAL

Es tracta de mirar la pàgina en general perquè hi ha dibuixat el mar i tot d'elements que hi estan relacionats. Això és perquè la peça té aire d'havanera i el mar està estretament lligat a aquest tipus de música.

Mireu la il·lustració a través del tub, i observeu i descobriu cadascun dels elements marins que hi ha.

Incidim especialment en...

	A través de...		
	Tacte	Moviment	Creació sonora
L'ambient	x	x	x
L'estructura		x	

Activitats

1. Observeu la il·lustració del CD-llibre. Es veu el mar amb tot d'elements que en formen part: peixos, calamars, una estrella de mar, una balena... Deixeu que els mateixos nens i nenes siguin els encarregats d'anar-los descobrint a partir de l'observació de la il·lustració.

INFANTIL Entre els que hi ha dibuixats (o si voleu un altre), feu especial incidència en algun element marí que us sembli interessant per als nens i les nenes o que us agradi especialment... perquè es transformarà en un dels elements de l'audició. En la proposta que expliquem a continuació, treballem amb una balena de pelfa, reproduïda per a l'ocasió. També es podria fer amb algun peluix d'un animal marí, per exemple.

2. **INFANTIL** Expliqueu als infants que vosaltres teniu una cosa que podria simular el mar: una tela blava gran, en la qual puguin cabre al voltant tots els nens i nenes del grup.

3. Tacte: **INFANTIL** Situeu la tela estesa a terra, en un espai de la classe visible per als infants. Acompanyeu-los a seure al voltant de la tela, mirant tots cap al centre. Repartiu a cada infant un mocador o cinta de tonalitats marines (diferents blaus, blanc...) que puguin moure amb facilitat. Situeu-la just davant seu, a terra.

4. Moviment amb element: **INFANTIL** La proposta es basa en tres seccions musicals que s'inicien cada vegada que comença la frase que hi ha a la pàgina anterior.

Se segueix aquest esquema:

Posició inicial	La tela està estesa a terra, enmig de l'espai. Els nens i les nenes estan asseguts al voltant de la tela. Just davant seu, cadascun hi té un mocador, una cinta... d'alguna tonalitat marina.
0-0.04 introducció	Escolteu atentament la música.
0.05-0.46 1r bloc	El mestre s'aixeca amb un mocador ben suau a la mà, el mou seguint l'aire de la música, i fa carícies i pessigolles als nens i les nenes que continuen asseguts, tot procurant que els infants gaudeixin d'aquest moment.
0.47-1.43 2n bloc	Els nens i les nenes agafen el seu mocador o cinta i el mouen seguint l'aire de la música, i desplaçant-se per l'espai que queda al voltant del mar (la tela).
1.44-1.56	Hi ha un canvi en la música que ens suggereix que passa alguna cosa. El mestre agafa una balena —o l'element marí que hagi decidit—, i la situa sobre la tela. Al mateix temps, els nens i les nenes van col·locant els seus mocadors o cintes sobre la tela gran.
1-57-final 3r bloc	Un cop ja hi ha la balena i tots els mocadors a sobre de la tela, tots els nens i les nenes agafen la tela amb les mans. Tots alhora mouen la tela amb la intenció de balancejar la balena. Al final, abaixeu la tela fins a deixar-la a terra.

INFANTIL Aquesta activitat no la comenceu a fer directament d'aquesta manera. La primera vegada podeu fer carícies als nens i les nenes amb el mocador durant el primer i segon bloc, sense necessitat que ells tinguin mocadors ni cintes, sinó que siguin observadors. Tot seguit, poseu la balena a la tela i la moveu entre tots.

5. Cançó i creació sonora: **INFANTIL** En relació amb l'audició, ja sigui abans o després de l'activitat, podeu cantar alguna cançó relacionada amb el mar com *La barca puja i baixa* o el *Peix, peixet*, o recitar o fer un acompanyament sonor a algun poema com podria ser aquest d'Olga Xirinacs:

Barques i estrelles
L'estrella es mirava a l'aigua del mar.
Onades de plata la feien ballar.
Un vespre va caure
i al fons se'n va anar
perquè la cridava l'estrella de mar.
Olga Xirinacs

També podeu crear sons semblants al mar amb diferents materials com el paper de seda o fer sonar algun instrument que produeixi un so similar.

6. Coreografia col·lectiva **CICLE INICIAL** Seguint l'estructura de la música que us proposàvem a l'activitat anterior, podeu organitzar una coreografia col·lectiva a partir dels moviments que els infants creïn espontàniament. Podríeu donar als infants alguns elements per al seu moviment (ventalls, cintes...) o simplement que s'expressin amb el cos.
7. Tacte: **CICLE INICIAL** Aquest *Tango* també el podeu incorporar al repertori de músiques que ens van molt bé quan volem crear moments de calma, de tranquil·litat, de massatge. Podeu fer massatges amb les mans o amb algun element.

Material

Una balena de pelfa o element marí
Una tela blava gran
Mocadors i cintes de colors marins
Ventalls o cintes
Algun objecte per fer massatges

14- Minuet. Àlbum d'Anna Magdalena (J. S. Bach / Arranj.: Albert Guinovart)

Instruments

Bombardí, dues tubes

Comentari de l'obra

És una obra de l'Àlbum d'Anna Magdalena Bach de J. S. Bach. Anna Magdalena va ser la segona esposa del músic barroc alemany. És una peça molt coneguda i que molts estudiants de piano tenen en el seu repertori més primerenc. L'aire elegant del minuet ens convida a ballar o a expressar-nos amb el moviment.

BUSQUEU LES COSES AMAGADES

Es tracta de buscar en la il·lustració una parella ballant un minuet amb una indumentària molt elegant de l'època.

Incidim especialment en...

	A través de...
	Moviment
L'estructura AAB	X
Ritme ternari del minuet	X

Activitats:

1. **Moviment:** **INFANTIL CICLE INICIAL** Teniu diferents possibilitats de proposar l'expressió d'aquesta música a través del moviment. Podeu deixar que els nens i les nenes l'expressin lliurement ballant en parelles com la de la il·lustració del CD-llibre.

2. **Moviment de mans:** **CICLE INICIAL** Per introduir una variant a aquesta proposta, podríeu imaginar que les mans són dos personatges que ballaran aquesta música. En un primer moment, pot ser un moviment que el creem els adults i els infants l'imiten, però, posteriorment, podem suggerir que en creïn de nous. Aquests moviments haurien de tenir en compte l'estructura i el ritme de la música.

Per saber-ne més

Podríem fer escoltar altres versions d'aquesta música interpretades per altres instruments.

Material

No es necessita cap material específic.

15- Dansa dels follets (Albert Guinovart / Arranj.: Albert Guinovart)

Instruments

Bombardí, dues tubes i dues crestes d'acords

Comentari de l'obra

És una peça composta per Albert Guinovart.

A l'inici només se senten les crestes d'acords

i la tuba greu, al cap d'uns compassos s'hi afegeixen l'altra tuba i el bombardí. La rapidesa de les seves notes ens porta cap a un moviment ràpid i àgil, com el que podrien fer els follets de la il·lustració.

Una pausa cap al segon 53 ens marca que ha acabat la primera part de la música i està a punt de començar la segona. El final de l'obra ens l'assenyala una última nota sola.

Acció que proposa el CD-llibre

SEGUIU LA MÚSICA AMB EL TUB

Si mireu la il·lustració, just al costat dels follets hi ha un caminet fet de punts. Mentre sona la música, podeu anar desplaçant el tub per sobre d'aquests punts. Com que la música incita al moviment ràpid, el tub pot avançar saltant per la línia de punts.

Incidim especialment en...

	A través de...			
	Narració	Llum i fosc	Creació musical	Expressió plàstica
L'ambient	x	x	x	x

Activitats

La proposta pedagògica va lligada al seu títol: *Dansa dels follets*. Observeu la il·lustració del CD-llibre, parleu de com van vestits els follets, de l'entorn que tenen...

1. **INFANTIL** Per seguir la música, imaginem una història sobre uns follets que tenen com a objectiu del dia anar a fer tots junts una estàtua al bosc.

"Hi ha un grup de follets que tenen com a objectiu anar a fer una estàtua al bosc. A l'inici de la música, mentre se senten la cresta d'acords i la tuba, els follets que estaven dormint es van despertant a poc a poc. En començar la melodia ràpida de les tubes, imaginem que els follets es comencen a rentar. La seva mare els va dient cada vegada quina part del cos han de rentar-se: els braços, les mans, les cames, la panxa... Quan se senten unes notes més lentes, els follets es freguen suaument la cara, es treuen les últimes lleganyes i es van mirant fins que tots plegats senten el curt espai de silenci.

Un cop han sentit el silenci, s'aixequen de terra, es calcen les botes i es posen el barret. Agafen l'aigua i tot el que necessiten per anar al bosc, i comencen a caminar pel bosc fins que es troben tots una altra vegada. En sentir les notes més lentes, fan una rotllana. Quan la tenen ben formada,

seuen a terra mirant-se les cares i esperant sentir l'última nota que els permetrà acomplir el seu objectiu: fer l'estàtua del bosc!"

L'adult ha d'anar verbalitzant i realitzant totes les accions que han d'anar fent els follets.

Si escoltem atentament la música, podem notar que ens marca unes parts. Per tenir una guia auditiva i en segons:

Cresta d'acords i tuba greu	0	Sou a terra i us aneu despertant a poc a poc, sense aixecar-vos de terra.
S'afegeixen les tubes amb notes ràpides i saltironant	0.10	Els follets es comencen a rentar les diferents parts del cos que el mestre verbalitza.
Notes una mica més lentes per part de les tubes	0.35	Acabem de rentar bé la cara i ens mirem.
SILENCI (curt)	0.53	Tothom calla i escolta amb atenció.
Les tubes amb notes ràpides i saltironant	0.54	Calceu-vos les botes, poseu-vos el barret i passegeu pel bosc.
Notes una mica més lentes per part de les tubes	1.07	Feu rotllana i quan la tingueu ben feta, seieu a terra, de manera que tots us veieu les cares.
Última nota		Feu l'estàtua tots alhora. Tots els nens i les nenes es queden immòbils com si fossin una estàtua.

2. Llum i fosc/moviment: **INFANTIL CICLE INICIAL** Per expressar el caràcter lleuger i juganer de la música, podeu jugar amb llums de colors darrere una tela blanca, imaginant-vos que cadascuna de les llums són uns follets que es belluguen, que ballen, que es troben, que juguen... Uns quants nens i nenes són els que escolten i fan ballar les llums i els altres són els que observen.

3. Creació narrativa: **CICLE INICIAL** Us suggeríem a la primera activitat que acompanyéssiu l'escolta de la música d'una narració que us proposàvem. Pensem que amb nens i nenes més grans podríem fer el procés invers i que fos la música la que els suggerís la creació de narracions.

4. Creació musical: **CICLE INICIAL** Aquesta música tan suggeridora d'Albert Guinovart pot ser una bona font d'inspiració per crear músiques amb els instruments i materials que tenim a l'abast. Les podem fer en petits grups i la consigna que se'ls doni pot ser diversa: com podríem fer nosaltres una música de follets?, com podríem explicar amb música les històries que hem imaginat a l'activitat anterior?

5. Expressió plàstica: **CICLE INICIAL** El llenguatge plàstic també ens pot acompanyar l'escolta d'aquesta música, deixant que els nens i les nenes s'expressin seguint el ritme.

Material

CD-llibre

19- Ball de cascavells (Tradicional/ Arranj.: Alb

Instruments

Bombardí, dues tubes i cascavells

Comentari de l'obra

Es tracta d'una dansa tradicional catalana, molt estesa arreu de Catalunya, que ballava la pagesia de Cardona, al Bages.

Està interpretada pel bombardí, les dues tubes i els cascavells, que tenen un paper important en aquesta peça perquè el seu so dona un caràcter especial pel contrast de les greus tubes amb el so agut dels cascavells. Aquest instrument marca clarament quan s'acaba la peça.

Aquesta dansa té estructura AA'BBCDEF, i en la dansa original cadascuna de les parts (cada lletra) té un moviment diferent.

Esquema

AA'BBCDEF

Acció que proposa el CD-llibre

BUSQUEU LES COSES AMAGADES

En aquest cas, just al costat del forat petit del tub hi ha dibuixat un cascavell. Es tracta de buscar cascavells en la il·lustració, com a element representatiu de la dansa. Ja veureu que si busqueu detingudament, en podeu trobar uns quants! I fins i tot en el mateix tub construït també hi ha dibuixat un cascavell.

Incidim especialment en...

	A través de...
	Ballar
Una dansa tradicional	x
Estructura de la dansa	x
Els cascavells	x

Activitats

1. **Ballar:** **INFANTIL Com** que el ball de cascavells respecta l'estructura de la música per al seu ball, en aquest cas us fem una proposta alternativa a l'original per poder ballar aquesta dansa amb els nens i les nenes de 2 anys, però sempre respectant-ne l'estructura. Col·loquem una cinta de cascavells en un dels turmells de cada infant. Deixeu que els nens i les nenes experimentin el so que fan els cascavells quan ells mouen els peus.

Podeu ballar d'aquesta manera:

temps	part	moviment
0	A	Camineu un darrere l'altre, fent un tren, i piqueu de peus a terra tot marcant la pulsació per fer sentir els cascavells.
0.15	A'	Feu el mateix que abans. Si és possible, canvieu de sentit.
0.25	B	Quedeu-vos quietes en el lloc on sou i piqueu de peus perquè sonin

0.34	B	els cascavells. Feu el mateix que abans.
0.43	C	Giravolteu fent sonar els cascavells (2 voltes).
0.53	D	En el lloc on sou, marqueu quan la melodia és més aguda amb els braços amunt, i amb els braços avall quan és greu.
1.02	E	Busqueu una parella i agafeu-vos només d'una mà i passegeu.
1.12	F	Balleu amb la parella.
1.22	Final	Marqueu, amb els braços amunt, que la peça s'acaba.

Aquesta proposta la podríem anomenar de llarg recorregut. No podem fer-ho tot des del principi, s'haurà d'anar introduint a poc a poc. Potser un cop els nens i les nenes s'hagin familiaritzat amb la música, s'anirà veient una evolució en el ball.

Durant la part E i F, podeu fer sempre un moviment en parelles, però lliure, cada parella que expressi la música com més li agradi.

Anem més enllà

INFANTIL Aprofitant que en aquesta peça és molt evident el so dels cascavells, podeu aprofitar per experimentar amb aquest instrument, i fins i tot per acompanyar la música amb els cascavells (de mà).

INFANTIL Podeu tenir una capseta amb cascavells. Primer, mostreu l'instrument i deixeu que experimentin. Un cop ja han provat com fer-lo sonar i quines possibilitats té, podeu acompanyar la música de la dansa amb els cascavells. Un cop finalitzada l'activitat, guardeu els cascavells a la capsa inicial i deixeu-la en algun lloc visible per als nens i les nenes o en el racó de música del concert.

3. Ballar. **CICLE INICIAL** Amb els nens i les nenes de cicle inicial potser encara no podreu aprendre la dansa en la seva totalitat però us hi podreu acostar bastant. Seguint l'estructura de la dansa que us hem mostrat en les activitats anteriors, podreu adaptar el *Ball de cascavells* a la vostra realitat.

A la xarxa podeu trobar nombrosos vídeos on es balla aquesta dansa. Visionar-ne algun us pot ajudar. En aquest vídeo que us proposem, hi balla una colla infantil de l'esbart dansaire de Granollers.

<http://www.youtube.com/watch?v=0ZkROlr583Y>

4. Escolta d'altres versions. **CICLE INICIAL** Pot resultar interessant escoltar i ballar altres versions d'aquesta dansa i comparar-les amb la de *Tubs i tubes*.

Material

Cinta de cascavells per al turmell
(Cascavells: instrument)

21- Humoresca núm. 7 (A. Dvorák / Arranj.: Albert Guinovart)

Instruments

Bombardí i dues tubes

Comentari de l'obra

Es tracta d'una peça interpretada pel bombardí i les dues tubes amb un ambient sonor alegre i desenfadat. S'hi poden distingir tres melodies de caràcters diferents, que s'anomenaran a, b i c.

Acció que proposa el CD-llibre

SEGUIU LA MÚSICA AMB EL TUB

L'activitat proposada a continuació es basa a seguir la música amb el tub.

Incidim especialment en...

	Tub del CD-llibre	Tacte	Moviment amb una tela gran
L'estructura	x	x	x

Activitats

1. Observeu la il·lustració del CD-llibre i feu referència a l'acció proposada: seguiu la música amb el tub. Per aquest motiu, agafeu el tub del lloc de la classe on l'hagueu decidit guardar.

2. Tub CD-llibre: **INFANTIL** Escolteu la música. Feu que el tub marqui les diferents parts de la música sobre el cos dels nens i nenes, tot respectant el seu aire. Per fer aquesta activitat, podeu col·locar els infants asseguts a terra, en rotllana o escampats per l'espai de la classe. El mestre és qui té el tub que segueix la música i que el fa passejar pel cos de tots els infants, mentre dura l'obra.

Proposem:

temps	part	moviment
0.00	a	El tub salta i puja alegrement per un dels braços d'un infant durant la primera part, i a la segona part, fa la baixada pel mateix braç. El tub segueix el caràcter alegre de la música, i és la part del foradet petit la que manté contacte amb el cos de l'infant.
0.18	a	El mateix moviment que abans, però en aquest cas el tub passeja per l'altre braç de l'infant.
0.36	b	El tub fa carícies pel cos de l'infant, mantenint-se enganxat al llarg del desplaçament. En aquest cas, es pot moure per l'esquena.
0.46	b	
0.57	a	El tub torna a saltar pel braç de l'infant, primer amunt i després avall.

1.06	a	Repeteix la mateixa acció a l'altre braç.
1.16	c	El tub es desplaça pel cos de l'infant, seguint una pulsació lenta, fent que la part del tub que manté contacte amb el cos de l'infant sigui el forat gros.
1.57	a	El tub salta pel braç de l'infant.
2.16	b	El tub fa carícies. Hi ha un final marcat, més lent i més fluix.

3. **Tacte: INFANTIL** Un cop hem fet aquesta activitat amb el tub, podem proposar als nens i les nenes de realitzar-la per parelles fent que els seus dits i les seves mans es desplacin pel cos de la seva parella. Podeu plantejar que es posin per parelles, un s'estira a terra i l'altre s'asseu al seu costat. En aquest cas, les accions es poden desenvolupar així, com a símil del passeig que ha estat fent el tub pels seus cossos mentre ha sonat la música:

temps	part	moviment
0.00	a	Els ditets dels nens i les nenes caminen alegrement per un dels braços d'un infant durant la primera part, i a la segona part fa la baixada pel mateix braç.
0.18	a	El mateix que abans, per l'altre braç.
0.36	b	L'infant fa carícies a l'esquena del seu company.
0.46	b	
0.57	a	Els ditets dels nens i les nenes caminen alegrement per un dels braços d'un infant pujant durant la primera part, i a la segona part fan la baixada pel mateix braç.
1.06	a	
1.16	c	El palmell de la mà de l'infant es desplaça, seguint la pulsació lenta pel cos del seu company. Podria ser per les cames.
1.57	a	El tub salta pel braç de l'infant.
2.16	b	El tub fa carícies. Hi ha un final marcat, més lent i més fluix.

El fet que en cada part es desplacin per una zona del cos diferent pot ajudar els nens i les nenes a captar l'estructura de la música amb més facilitat.

Anem més enllà

INFANTIL Podeu construir un tub per a cada infant i fer que cada infant faci desplaçar el seu tub pel cos de la seva parella, tot seguint l'estructura explicada anteriorment.

Moviment amb una tela: CICLE INICIAL Podeu escoltar la música agafant entre tots una tela molt gran i fer-hi diferents accions i moviments seguint l'estructura.

A la frase A. La rotllana es desplaça en sentit contrahorari marcant la pulsació amb les mans que aguanten la tela. Marcarem el final de frase amb un lleuger moviment.
Quan es repeteix la frase, girarem el sentit de desplaçament de la rotllana.

A la frase B. Moviments ascendents i descendents de la tela.

Frase C: Deixar la tela a terra i acaronar-la.

Material

El tub del CD-llibre (en podem fer un o un per a cada infant)
Tela gran

23- Marxa turca (W. A. Mozart/ Arranj.: Albert Guinovart)

Instruments

Bombardí i dues tubes

Comentari de l'obra

La *Marxa turca* és el darrer moviment de la *Sonata per a piano núm. 11 en la M.* de Mozart i és una de les seves peces més conegudes.

Imita el so de les bandes turques dels geníssers, música que estava molt de moda a la seva època.

Esquema

AABA'CEDE'CCoda

Acció que proposa el CD-llibre

BUSQUEU LES COSES AMAGADES

Al costat mateix del foradet petit del tub, amb franja verda, hi ha una de les parts bàsiques de la tuba i el bombardí: un pistó. Els pistons són els botonets que serveixen per aconseguir les diferents notes, i estan presents en totes les tubes de la il·lustració de la pàgina.

Incidim especialment en...

	A través de...	
	Escolta atenta	Moviment col·lectiu
L'estructura	x	x
L'ambient	x	x
El ritme	x	x

Activitats

1. Moviment col·lectiu: **INFANTIL** Tenint en compte l'estructura de l'obra, penseu moviments adequats per a cadascuna de les seves parts. La proposta que fem està pensada per fer-la en forma de rotllana, i és la següent:

A	0.00	Moveu el cul
	0.05	Doneu una volta sobre vosaltres mateixos.
A	0.09	Moveu el cul
	0.14	Doneu una volta sobre vosaltres mateixos.
B	0.18	Hi ha un tros fort i un de més fluix, i es torna a repetir aquesta estructura. Quan és fort, aixequem els braços amunt i fem giravoltar

			les mans, i quan és flux, fem el mateix però amb les mans situades més avall.
A'		0.28 0.32	Mouveu el cul Doneu una volta sobre vosaltres mateixos.
C		0.36	Piqueu de mans.
D		0.45	Doneu-vos les mans per fer una rotllana i gireu cap a la dreta.
E		0.54	Manteniu-vos agafats de la mà i piqueu de peus sense desplaçament lateral.
D'		1.03	Doneu-vos la mà a la rotllana i gireu cap a la dreta.
C		1.12	Piqueu de mans.
Coda		1.22	Feu la rotllana petita i gran. Marqueu el final tot aixecant els braços i movent-los fins al final de l'obra.

Com que aquesta proposta està pensada per fer en forma de rotllana, abans de dur-la a terme, estaria bé haver fet altres activitats en rotllana i provar de girar cap al costat abans de fer tota la coreografia sencera.

2. Escolta: **CICLE INICIAL** En nens i les nenes una mica més grans, podríeu fer una primera escolta sense cap acció, simplement donant-los una consigna que els ajudi a estar concentrats i atents. Els podríeu demanar, per exemple, que escoltin la música i que quan creguin que està a punt d'acabar-se, aixequin la mà. Això sobretot us ajudarà que escoltin amb molta atenció, i, si s'escau, podem parlar del concepte coda.

Continuant amb aquesta escolta atenta, podeu seguir donant consignes perquè descobreixin altres elements de la música. Per exemple, els podem dir que hi haurà un moment que la música ens convidarà a fer-nos pessigolles, i això ens ajudarà a copsar el ritme més ràpid de les frases D i D'.

3. Moviment col.lectiu: **CICLE INICIAL** Després d'haver-nos fixat en dos moments de la música, ja podeu organitzar una coreografia col.lectiva. Feu tants grups com frases té la música i els assigneu a cada grup un moviment. Per exemple:

Grup frase A. Saltar a peus junts.

Grup frase B: Fer un moviment de balanceig amb els braços aixecats.

Grup frase C: Fer un moviment com si tiréssim coses enlaire (podríem tirar mocadors enlaire, per exemple).

Grup frase D i E: Fer-se pessigolles mútuament.

Coda: Tots els grups ens anem apropant i anem construint un cercle. Han de tenir el repte de construir-lo abans que acabi la música. Acabem amb una salutació final.

Anem més enllà

Atès que el CD-llibre proposa buscar pistons en la il·lustració del llibret, podeu mostrar altres imatges de tubes i bombardins, o bé les fotografies dels músics amb els seus instruments, i provar de trobar els pistons en aquestes fotografies.

D'aquesta manera, els nens i les nenes es familiaritzen i reconeixen una de les parts bàsiques de la tuba: els pistons.

Estaria bé que escoltéssiu altres versions d'aquesta música tan coneguda.

Material

CD-llibre

Fotografies tuba, bombardí o músics amb els instruments

Marieta Cistellera. Tradicional catalana

Lletra i partitura

Marieta Cistellera,
tu que en saps de fer cistells,
me'n faràs una panera,
per anar a collir clavells.
Tralaralalala...

Una rosa en tinc a l'aigua,
un clavell en tinc en fresc,
que els guardo per sant Domènec
que és el sant del meu promès.
Tralaralalala...

Marieta cistellera

Tradicional catalana

Ma - ri - e - ta, cis - te - lle - ra, tu que_en saps de fer cis -
tells, me'n fa - cis u - na pa - ne - ra per a - nar_a co - llir cla - vells. Tra
là - ra - la, là - ra - la, la, la, la, la, là - ra - la, là - ra - la, la; la, la,
là - ra - la, là - ra - la, la, la, la, la, là - ra - la, là - ra - la, la;

Comentari de l'obra

La *Marieta cistellera* és una dansa que parla de l'ofici de fer cistells. Un jove encarrega a la Marieta una panera per anar a collir clavells; ella li fa saber que ja està compromesa. Aquesta dansa té un aire de sardana, i els passos per ballar-la volen imitar aquesta dansa catalana.

Incidim especialment en..

	A través de...
	Ballar la dansa
La dansa	X
L'estructura estrofa-tornada A-B	X

Activitats

Aquesta dansa s'ha incorporat darrerament al projecte *Tubs i tubes* i per tant no la trobareu enregistrada en el CD-llibre. Trobareu fàcilment a internet informació sobre aquesta dansa i podeu trobar l'enregistrament i moltes gravacions d'infants ballant-la.

1- Ballar la dansa **CICLE INICIAL** Aquesta dansa introdueix el pas de curts de la sardana a l'estrofa i el desplaçament de la rotllana amb els braços alçats a la tornada. Els infants de cicle inicial encara poden presentar una certa dificultat a l'hora de ballar-la amb precisió amb aquests passos, per tant en podem adaptar els moviments.

Per saber-ne més

Una mica de...

Sobre els instruments

Les tubes i el bombardí

La tuba i el bombardí són instruments aeròfons, ja que el seu so es produeix mitjançant la vibració de l'aire. Són els instruments més grans de la família del vent-metall i, per tant, també són els més greus. En aquesta família també hi ha la trompeta, la trompa i el trombó de vares. El so de tots els instruments de la família de vent-metall es produeix per la vibració amb els llavis del músic, i a través del broquet es transmet al cos de l'instrument.

Història

La tuba i el bombardí són instruments joves que cap a finals del s. XIX s'introdueixen a la música clàssica.

Si busquem el seu origen, trobem que cap al s. XVI s'introdueix el serpentó a l'església, que és un instrument de forma sinuosa semblant a una serp, que produeix el so amb l'embocadura i que té dos grups de tres orificis.

Com a resposta a millorar el serpentó, apareix l'oficleide. Va ser inventat cap al 1790 i era un instrument de metall amb un tub llarg i amb broquet, amb major potència i possibilitats tècniques. Té onze claus articulades.

Els primers instruments de vent-metall amb pistons, fabricats a Alemanya i Àustria a finals de la dècada de 1820, són amb forma d'oficleide però amb tres vàlvules. Cap al 1845 Adolphe Sax, amb coneixement d'aquests instruments, va desenvolupar l'instrument baix en mi b de la seva família de *saxhorns*, del qual deriva la tuba anglesa.

Al s. XIX es va començar a fer servir el nom 'tuba' en el sentit actual i va ser creat com a baix de la família dels metalls com a resultat dels avenços industrials i tècnics en la construcció d'instruments. Com ja hem comentat anteriorment, és cap a finals del s. XIX que s'introdueix en la música clàssica.

Parts de la tuba

Les parts principals de la tuba són:

- el broquet
- el tub o cos
- el pavelló o campana
- els pistons

- el **broquet**: l'instrumentista prem els llavis a l'embocadura i bufa fent-los vibrar per produir el so.

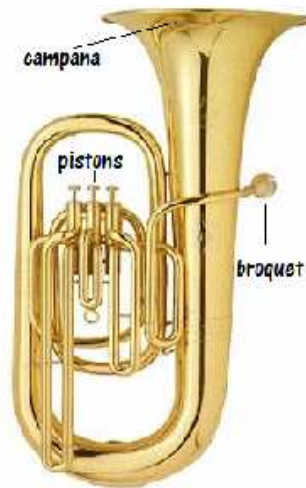

Broquets de 3 tubes de mides diferents

- el **tub**: té més de tres metres de llarg, enrotllat sobre ell mateix, normalment és de coure i és el que podríem considerar el **cos** de la tuba. És per on viatja el so. És el que defineix el to de la tuba.
- Els **pistons**: són els botonets que l'instrumentista acciona per allargar o escurçar el recorregut de l'aire a través del tub, per aconseguir així el màxim de notes possibles.

Amb la combinació de les diferents posicions que poden adoptar els llavis de l'instrumentista a l'hora de tocar i dels canvis dels pistons amb els dits, es poden aconseguir totes les notes.

- **campana**: les tubes acaben en forma cilíndrica més o menys oberta i ampla. És l'amplificador o altaveu de l'instrument.

Músics amb els llavis al broquet i els dits als pistons.
La campana es veu clarament.

Tipus de tubes

Hi ha bàsicament 3 tipus de tubes:

- **Contrabaixa:** és la més gran i la més greu, afinada en sib i en do. Toca en banda i orquestra.
- **Baixa:** toca poc en orquestra. Més aviat ho fa en repertori amb solos aguts, fa peces de solista i s'utilitza també en jazz.
- **Tenor:** és l'anomenat bombardí o *euphonium* (eufoni) i és la tuba més aguda, perquè és la més petita. La paraula *euphonium* ve de la paraula grega *euphonos*, que significa "que sona bé" o "veu dolça". La persona que toca el bombardí s'anomena *euphonista* o bombardinista. Toca en banda, jazz i en algunes peces com *Els planetes* de Holst.

Els instruments tubulars

DIDJERIDÚ

És un instrument que va néixer a Austràlia. Els tèrnits es menjaven els arbres d'eucaliptus, i els aborígens feien servir els troncs que havien quedat buits. Es fa servir com a instrument amb la vibració dels llavis, com amb la tuba, al mateix temps que es pot cantar al seu interior, gràcies a la tècnica de la respiració circular. Aquesta barreja de sons parlats i cantats produeix una rica harmonia.

TUB GIRATORI

És un tub, buit per dins, que sona en fer-lo girar.

CONSTRUÏTS PER A 'TUBS I TUBES'

Ens instruments tubulars dissenyats i construïts per a *Tubs i tubes* estan inclosos dins de dos grans grups: aeròfons i idiòfons.

Aeròfons:

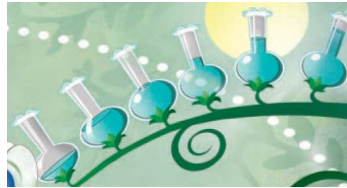
El so es produeix per la vibració de l'aire de dins dels tubs. Hi ha diverses formes de posar en funcionament l'aire dels tubs:

- amb broquet: l'aire sona per la vibració dels llavis aplicats a un broquet. Serien els de la família de vent-metall, com la tuba i el bombardí
- percutits: el tubòfon i el contratubòfon
- amb bisell: l'harmònica d'ampolles
- amb canya simple: l'aire sona quan passa per una canya en vibració, com el Tuba de regadiu

HARMÒNICA D'AMPOLLES

Està construïda a partir d'un element quotidià com són ampolles d'aigua de vidre, afinades a partir de l'aigua del seu interior. Això vol dir que sona una nota o una altra en funció de com està de plena l'ampolla: com menys plena és l'ampolla, més llarga és la columna d'aire i el so que es produeix és més greu.

CRESTES D'ACORDS

Està construït a partir de 6 tubs de plàstic rígid transparent, cadascun amb un tap i una altra peça a l'altre extrem (en aquest cas és un fragment de canonada). Aquests tubs estan units a una manxa a través d'una mànega.

Per fer sonar l'instrument, s'ha d'accionar la manxa, perquè l'aire arribi als tubs passant per la mànega. Aquest aire sempre arriba a més d'un tub simultàniament, per això quan sonen, sonen diverses notes alhora (acords). Cadascun dels tubs té una llargada diferent, això vol dir que produeixen notes diferents.

L'instrument està dissenyat per poder-lo portar al cap com una cresta.

TUBÒFON

Es tracta de tubs de conduccions elèctriques de diferents llargades, per poder produir diferents sons. Són tubs oberts que es fan sonar percutint-los, així que podem dir que són instruments de percussió.

CONTRATUBÒFON

Aquest instrument està construït amb tubs de conduccions elèctriques, tallats a diferents llargades per poder produir diferents sons. Són tubs oberts que es fan sonar percutint-los.

Els tubs del contratubòfon són més amples que els del tubòfon, així que aquest instrument produeix sons més greus.

TUBA DE REGADIU

Es tracta d'una regadora, que fa de caixa de ressonància, unida a un tub de regadiu amb forats.

Es toca bufant. Cal tapar o destapar els forats del tub per produir les diferents notes.

Idiòfons

El so es produeix per la vibració del propi material.

LIRA DE TUBS

Es tracta d'una barra d'alumini tallada en diferents parts amb la llargada específica perquè soni una escala musical. Hi ha un suport on reposa cadascun dels tubs. Com més curtes són les barres, més agut és el so.

Altres instruments

CASCAVELLS

SONALL D'ANOUS

Glossari

Acord: Combinacions de dues o més notes que sonen a la vegada.

Aeròfons: Són aquells instruments en els quals el so es produeix per la vibració de l'aire de dins dels tubs.

Canyeta simple: Peça rectangular fina i flexible, feta d'un material que vibra produint un so en un instrument musical. S'utilitza en clarinets i saxo, i en aquest cas, en el Tuba de regadiu.

Idiòfons: Són aquells instruments en què el material que vibra és el propi cos de l'instrument, ja sigui percutint, fregant...

Introducció: És una secció única que sona al principi de la peça musical.

AB (manera d'anomenar les parts d'una música): En les propostes pedagògiques, per parlar de l'estructura de les diferents peces moltes vegades hi hem posat un esquema amb unes lletres (AABA, per exemple).

Per parlar d'estructura i diferenciar les diverses parts d'una obra musical, s'utilitzen les lletres de l'abecedari, estrictament en ordre alfabètic. Tota la primera part d'una música la denominem A, primera lletra de l'abecedari. Si el proper fragment és la repetició de l'anterior, li correspon la mateixa lletra: A. Però si, en canvi, és totalment diferent i no té res a veure amb A, la denominem amb la segona lletra de l'abecedari, és a dir, B.

Pulsació: Suggereix la idea de batec regular que es va repetint i que permet ordenar els ritmes.

Sordina: És un objecte que serveix per modificar i atenuar el so produït per la tuba i el bombardí. S'introdueix a dins de la campana de l'instrument. També l'utilitzen els altres instruments de la família del vent-metall.

Què vol dir escoltar

Què vol dir escoltar

Escoltar és parar atenció en alguna cosa, normalment en alguna cosa que està sonant.

Cada espècie animal té unes capacitats auditives concretes, les que necessita per desenvolupar-se en el seu entorn, i dins aquestes capacitats es pot escoltar amb diferents nivells d'intensitat.

Així solem diferenciar 'sentir' d' 'escoltar'. 'Sentir' és el que fem quan escoltem amb intensitat baixa, quan podem estar envoltats de so i no ser-ne conscients. 'Escoltar' és el que fem quan parem atenció perquè volem aprendre, respondre, entendre, arxivar, recordar, reviure, etc. el que escoltem.

La intensitat de l'escolta, la capacitat d'escoltar, és educable i la podem treballar, i la música és realment indicada per fer-ho.

Per escoltar en alta intensitat, igual que per fer silenci, es necessita una gran activitat i concentració. L'escolta i el silenci no solen ser passius, ja que només els aconseguim si realment ho volem.

El so sempre és una vibració i per sentir-lo ens ha d'entrar a dins a través de l'oïda. La música és una obra d'art que se'ns fica a dins, són vibracions que podem percebre per tot el cos.

Als concerts de L'Auditori ens proposem que sigui difícil deixar d'escoltar i que, en el terreny personal, tinguem la capacitat d'escoltar amb obertura i respecte.

Per això, aprofitant l'assistència als concerts, us convidem a parlar especialment de l'escolta i a practicar-la conscientment.

Materials editats del concert

Programa de mà

El programa de mà és un element important de record del concert un cop arribem a casa o a l'escola.

Ens pot servir per recordar instruments dels que hem pogut escoltar, per recordar algun aspecte significatiu del concert, per llegir el nom dels músics, les peces que s'han interpretat, el nom dels instruments,... És un material, en definitiva, que a part d'evocar-nos el concert viscut, ens pot suposar una bona eina d'integració dels diferents llenguatges: verbal, matemàtic, plàstic, musical,...

En nens i nenes una mica grans, sobretot si estan habituats a anar concerts, a vegades els agrada utilitzar els programes de mà per anar seguint el desenvolupament del concert, com fa el públic adult. En canvi en nens i nenes més menuts, en alguns casos pot resultar un element distorsionador de la seva atenció envers el concert. Convé que els adults que acompanyen els infants valorin quin ús és el més adequat.

A la part externa del programa hi trobem:

- El títol del concert (important, quan els nens i nenes comencen a llegir)

- Il·lustracions dels tres músics amb els seus instruments.

- El nom dels músics i la relació de tots els instruments que toquen.

- Il·lustracions dels altres instruments del concert. Respecte les il·lustracions que veiem en el programa, és interessant captar que n'hi ha algunes de molt evidents i que de seguida ens capten l'atenció i altres que són petits detalls que queden molt integrats en la globalitat del programa però que és molt emocionant descobrir-los.

- La relació de músiques que s'interpreten. Aquesta relació de músiques és lleugerament diferent a les peces que s'interpreten en el CD-llibre. Si a l'escola o a casa disposem d'aquest material i l'hem estat escoltant, pot ser un bon exercici de record i de lectura captar-ne aquestes diferències.

- Altres informacions importants com:

- les persones que des de diferents àmbits han anat construint el concert (director musical, escenografia, vestuari,...). Aquesta informació, ens pot servir per parlar de quina deu ser la funció de cadascuna d'aquestes responsabilitats.
- El logotip de l'Auditori i el dibuix de l'edifici. Si els nens i nenes han assistit a altres concerts de l'Auditori podran observar que aquests dos elements sempre són presents en els programes de mà.
- Les dates en que hi ha sessions de concert.

A la part interna del programa hi trobem:

La part interior del programa és un itinerari pel concert. Seguint el camí que ens indiquen uns puntets i els números, ens anem passejant per les diferents peces del concert. En cadascuna d'elles, hi trobem una il·lustració que reflecteix algun element destacat d'aquella música: ja sigui una referència a un instrument, a un element escenogràfic, a un referent de la música, etc.

En una filera al capdevall de la pàgina hi trobem els noms de tots els instruments del concert. Pot ser un bon joc relacionar aquests noms amb la il·lustració que els correspon.

L'ús que es faci del programa pot ser divers en funció de l'edat dels nens i nenes, però tant si són grans com si són petits, ben segur que observar-lo i "llegir-lo" ens retornarà a vivències viscudes escoltant la música en directe.

Materials editats del concert

Material audiovisual

El concert *Tubs i tubes* té el seu CD-llibre. Aquest material està format per un CD on hi ha interpretades totes les músiques que es toquen el dia del concert. Com a complement a aquest suport d'àudio, hi ha el llibret amb les il·lustracions, que ha estat pensat com a llibre-joc i del qual es pot gaudir tant des de l'escola com des de casa. És interessant que l'adult acompanyi l'infant en la descoberta i vivència d'aquest material. A l'inici del llibret, a la primera pàgina, us proposa de muntar un tub que us ha d'acompanyar al llarg de tot el viatge en el *Tubs i tubes*. També és important saber que cal trobar 3 tubes a cada il·lustració, que els instruments que apareixen a la part superior i inferior dels números representen un dels instruments que sona en aquella peça, i que per cada pista hi ha una acció que es proposa a partir d'unes icones.

Amb el temps el propi infant podrà mirar autònomament el llibret i recordar i dur a terme tot allò proposat.

A l'inici de l'apartat *Propostes didàctiques*, a la pàgina 13, hi ha un primer bloc titulat:

1. FUNCIONAMENT DEL CD-LLIBRE, on s'explica amb deteniment el funcionament del CD-llibre.

Enllaços

Enllaços relacionats

Tema	Web	Hi trobarem
INSTRUMENTS		
La tuba, informació bàsica	http://grups.blanquerna.url.edu/m23/tuba.htm#Les seves parts:	Informació bàsica sobre la tuba, amb les seves parts, i l'apartat <i>Mira i escolta</i> , on hi ha un vídeo en què el protagonista és una tuba.
La tuba i el bombardí	http://www.xtec.cat/~gufartes/llistat%20instruments/vent_metall/tuba.htm	D'aquesta pàgina, en podeu extreure la imatge de la tuba i el bombardí. Dóna informació sobre les parts de l'instrument: si cliqueu sobre una de les parts de l'instrument, us diu quina part és i en fa una petita explicació. També hi ha imatges dels membres de la família, i la imatge de més a l'esquerra és el bombardí.
La tuba, història i formacions	http://www.cimbenimaclet.com/expo/tuba/historia.htm	Parla extensament de la tuba: les seves característiques, història, la tuba a l'orquestra, a la banda, com a solista.
Instrumentes amb materials reciclats- Xavi Gallego	http://www.tv3.cat/videos/3400171/Orquestra-reciclofonica%3Cbr-%3E	En Xavi Gallego i la seva orquestra reciclfònica ens mostren alguns dels instruments que han construït com un tubòfon, grilltarrà, fregolí o subflauta, tots ells instruments reciclats. Molt curiós i interessant.
MÚSICA I EDUCACIÓ INFANTIL		
	http://didacmus.blogspot.com.es/	Espai virtual de recursos i suport per a la formació, docència, innovació, recerca i divulgació de la didàctica de la música i la dansa. Hi ha músiques per escoltar, articles i notícies de noves publicacions relacionades amb la música.

Tema	Web	Hi trobarem
	http://www.prodiemus.com/canconer/	Cançoner on podeu trobar cançons infantils amb la seva font documental, el text, la partitura, el midi, una anàlisi musical i una proposta interdisciplinària. Podeu trobar <i>En Jan petit</i> i la <i>Caterineta</i> sota el títol ball rodó, i el <i>Volta cap aquí</i> .

A més a més

Altres materials

Llibres	Hi trobarem
MALAGARRIGA, A. <i>Que sigui difícil deixar d'escoltar</i> .	Amb un llenguatge proper, senzill i planer, aquest llibre vol oferir tant a programadors, creadors, músics, pares, professors de música o tutors com al públic en general una eina de consulta, d'aprenentatge, de gaudi i de sensibilització envers el poder de la música en l'educació. Un treball de reflexió innovador en el sector de la programació musical educativa.
NAVARRO, C. i TOBELLA, M. <i>L'orquestra dels supermúsics</i> . SUPER 3.	Parla de cadascun dels instruments de l'orquestra. Cada instrument ocupa dues pàgines. Se'n fa l'explicació, hi apareix sempre una imatge amb les seves parts i es fa referència a possibles audicions a fer en relació amb cadascun dels instruments. Interessant i atractiu per als nens i les nenes.
BENNETT, R. (1999). <i>Los instrumentos de la orquestra</i> . Akal/ entorno musical.	S'expliquen els instruments de l'orquestra, la seva construcció i producció del so, la seva evolució i les principals característiques. Va acompanyat de dos CD per poder escoltar el timbre dels instruments i fragments de peces orquestrals seleccionades. Interessant per als adults.
MALAGARRIGA, T, PÉREZ, J, BALLBER, L, ROCA, C. (2011) <i>Tireu confits! Propostes per a fer música amb infants de 0 a 3 anys</i> . Amalgama edicions.	Hi ha propostes didàctiques de cançons, dites instrumentades, audicions, jocs de falda i cançons de bressol, per fer música a la llar d'infants. Inclou CD.
MALAGARRIGA, T. (2002) <i>Dites i cançons instrumentades per als més petits</i> . Amalgama editorial. Barcelona.	Llibre molt interessant en què les cançons i les paraules són les protagonistes amb propostes acompanyades amb gestos, sons i imatges. Al final hi ha un recull amb totes les partitures instrumentades. Inclou CD amb les cançons cantades i els poemes recitats.

Llibres	Hi trobarem
MALAGARRIGA, T. i VALLS, A.: <i>La audición musical en la educación infantil; propuestas didácticas</i> . Ediciones CEAC. Barcelona 2003.	Selecció de propostes didàctiques per treballar l'audició amb nens i nenes d'educació infantil. Inclou CD.
EL SAC DE DANSES. (1994). <i>EL GALOP. Danses catalanes i jocs dansats</i> . Altafulla edicions.	Surten les 4 danses tradicionals catalanes que apareixen al CD, amb el seu origen, els moviments...
BADIA, M. i VIDAL, A. (2005) <i>Tat! Recull de moixaines, jocs i cançons per a infants</i> . Arola editors.	Hi ha moixaines, jocs de falda, de dits, de fer saltar, per amagar-se, dansats..., recitats, cançons i cançons per escoltar. Cadascun d'aquests apartats té primer un apartat teòric i després un gran nombre de moixaines, jocs... amb la seva partitura, explicació de l'activitat, els continguts i les recomanacions. Inclou CD.

Discografia	Hi trobarem
<i>El galop. Danses catalanes i jocs dansats</i> .	Inclou 2 CD. Trobarem l'àudio de moltes danses tradicionals catalanes com les que surten a <i>Tubs i tubes: Volta cap aquí, En Jan petit, Caterineta i El ball de cascavells</i> .

Col·lecció Escolta L'Auditori: CD-llibres:

Wimoweh

El poble de vent i de fusta

Aigua

Els colors del metall

Percussions

Corda i descorda

Girasons

Ma, me, mi... Mozart!

Sona Bach

Per molts anys, Cantània! Recull de cançons

Col·lecció Mira i Escolta de L'Auditori

CD + DVD (recomanat a partir de 6 anys):

Títols publicats:

Metà·lics

Veus quines veus?

Guia d'Orquestra

DVD d'animacions (recomanat a partir dels 3 mesos)

Vol. 1: dels CD Wimoweh, Aigua i Percussions

Vol. 2: dels CD Girasons, Mozart i El poble de vent i de fusta

El més petit de tots

CD canta amb L'Auditori

Beceroles

Balada del retorn

Arion i el dofí. Per molts anys, Cantània!

El motí

La tonalitat de l'infinit

43'31" amb Yoli Pastitxet

El crit de la terra

El viatge de Kira i Jan

L'assemblea dels infants

Adultus

El gran alquimista

50 milions de segons

Ha passat un àngel

Cançoners

Per molts anys, Cantània! Recull de cançons